

COMISIA ECONOMICĂ A NAȚIUNILOR UNITE PENTRU EUROPA

STUDIU DE PERFORMANȚĂ ÎN
DOMENIUL PROTECȚIEI
MEDIULUI

REPUBLICA MOLDOVA

STUDIUL AL TREILEA
REZUMAT

NAȚIUNILE UNITE

2014

CUPRINS

Prefață	3
Rezumat.....	5
Concluzii și recomandări	11
Implementarea recomandărilor celui de-al doilea studiu de performanțe.....	23

Prefață

Republica Moldova este prima țară din Europa care a fost supusă a treia oră consecutiv Studiului de Performanță în domeniul Protecției Mediului. Cel de-al treilea studiu din Republica Moldova a început în mai 2012 cu o misiune de pregătire, pe parcursul căreia a fost convenită structura finală a raportului și stabilit graficul de elaborare. Misiunea de evaluare a avut loc între 5 și 13 februarie 2013. Ulterior, a fost formată o echipă de experți internaționali care au avut sarcina de a realiza studiul, incluzând experți din Estonia, Georgia, Germania și Slovacia precum și experți din cadrul Comisiei Economice pentru Europa (CEE) a ONU și Agenția Europeană de Mediu (AEM).

În luna august 2013 varianta preliminară a raportului SPM a fost prezentată Republicii Moldova pentru comentarii și supusă atenției Grupului de Experți (CEE) pentru Studiile de Performanță în domeniul Mediului. În cadrul întrunirii care s-a desfășurat la 1-2 octombrie 2013, Grupul de Experți a discutat în detaliu conținutul raportului cu experții din partea Guvernului Republicii Moldova, concentrându-se în special asupra concluziilor și recomandărilor făcute de experții internaționali.

Recomandările SPM împreună cu modificările propuse de Grupul de experți au fost înaintate pentru evaluare la sesiunea a XIX-ea a Comitetului pentru Politica de Mediu al CEE a ONU la data de 24 octombrie 2013. La această întrunire a participat o delegație de nivel înalt al Guvernului Republicii Moldova. Comitetul a aprobat recomandările în forma lor expusă în acest raport.

Comitetul pentru Politica de Mediu și echipa de experți a CEE a ONU doresc să aducă mulțumiri atât Guvernului Republicii Moldova cât și specialiștilor moldoveni care au lucrat împreună cu experții internaționali contribuind prin cunoștințele și dedicația lor la realizarea acestui Studiu. CEE a ONU îi urează succes Guvernului Republicii Moldova în îndeplinirea obiectivelor politicii sale în domeniul protecției mediului înconjurător, inclusiv în implementarea concluziilor și recomandărilor acestui de-al treilea Studiu.

CEE a ONU dorește să exprime înalta sa apreciere Ministerului Federal German al Mediului, Conservării Naturii și Securității Nucleare, Agenției Federale Germane a Mediului, pentru susținerea Programului Studiilor de Performanță în domeniul protecției mediului prin intermediul Programului de Asistență și Consultanță pentru țările din Centrul și Estul Europei, Caucaz și Asia Centrală, Germaniei și Agenției Europene de Mediu și Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, care au contribuit prin cunoștințe și dedicație la realizarea acestui Studiu (SPM) în Republica Moldova.

Rezumat

Al doilea Studiu de Performanțe în domeniul Protecției Mediului (SPM) al Republicii Moldova a fost efectuat în 2005. Scopul celui de-al treilea studiu este de a evalua progresele făcute de Republica Moldova precum și capacitatea sa de a face față noilor provocări în gestionarea mediului.

Produsul Intern Brut (PIB) pe cap de locuitor în valută națională s-a dublat din 2005 până în 2012 și Paritatea Puterii de Cumpărare (PPP) a PIB-ului pe cap de locuitor a înregistrat o impresionantă creștere de 26,4 % din 2005 până în 2011. În pofida acestui fapt, Republica Moldova rămâne a fi țara cu cel mai mic PIB din Europa.

Fluxul masiv de remitențe a jucat un rol foarte important în dezvoltarea economică a țării. Aproximativ 22% din populația Republicii Moldova locuiește în afara țării - în comparație cu 3,1% în mediu la nivel global. În 2012, remitențele muncitorilor constituiau 22,8% din PIB.

Volumul total al poluanților atmosferici emiși de surse staționare a scăzut cu 24% în perioada 2005 și 2010. Cu toate acestea, această evoluție pozitivă nu se datorează faptului că industria a devenit mai curată decât înainte, ci, mai degrabă, faptului de reducere a volumului total al producției industriale.

Emissile totale de SO₂ s-au dublat în perioada 2005-2011 de la 2,400 tone la 5.800 tone anual. Practic, creșterea emisiilor de SO₂ se datorează creșterii emisiilor provenite din transport.

Calitatea apei potabile se deteriorează, în pofida faptului că totalul evacuărilor de ape uzate a scăzut cu 7,3% din 2005 până în 2011. În cazul apei din sursele centralizate de aprovizionare cu apă, numărul de probe care nu îndeplinesc standardele sanitare a crescut de la 52% în 2005 la 72% în 2011. Situația sanitară a surselor de apă descentralizate este precară, 83% din probele prelevate nu sunt conform standardelor.

Cantitatea de deșeuri municipale în anul 2012 a fost de aproximativ 1,9 ori mai mare decât în 2005. Deșeurile industriale generate, pe de altă parte, au înregistrat, în 2012, doar 70 la suta din nivelul din 2005, în mare parte datorită diminuării industriei de prelucrare. Cantitatea anuală de deșeuri industriale reciclate fluctuează foarte mult. Rata de reciclare a fost de 30% în 2005 și 22% în 2011. Stocul de deșeuri depozitate în spații special amenajate, la sfârșit de an, a crescut de la aproximativ 4,3 milioane de tone în 2005 la 7 milioane de tone în 2010.

Deșeurile periculoase generate în 2012 alcătuiesc doar 50% din cele generate în 2005. Cantitatea deșeurilor periculoase acumulate în spații special amenajate, de asemenea, a scăzut de la 0,89 milioane de tone în 2005 la 0,6 milioane de tone în 2011.

Cantitatea de lemn recoltat în mod oficial între 2006 și 2010 a rămas mai mult sau mai puțin stabilă, variind între 410.000 și 440.000 m³/an, aproximativ 90% din lemn fiind folosit pentru foc. Oficial, toate ariile afectate de exploatare forestieră au fost complet acoperite cu lucrări de regenerare. În același timp, volumul estimat de lemn consumat în Republica Moldova se ridică la 1.04 milioane m³ anual, circa 75 la sută din lemn fiind folosit drept combustibil.

Din cauza lipsei de aprovizionare cu combustibil alternativ, consumul de lemn pentru foc este foarte mare, fiind aproape egal cu creșterea anuală a pădurii. Având în vedere această cifră mare, pădurea, de fapt, nu are nici o șansă să îmbrănească, astfel capacitățile de creștere a valorii biodiversității scad.

Cadru de elaborare a politicilor de protecție a mediului și dezvoltare durabilă

Legislația de protecție a mediului nu s-a schimbat substanțial în perioada analizată deoarece au fost adoptate doar câteva legi legate de mediu. Cu toate acestea, 25 de acte legislative și 35 acte normative de mediu urmează să fie aprobate până la finele anului 2014, conform Planului de Acțiune 2012 pentru armonizarea acestora la legislația Uniunii Europene (UE). Se preconizează ca acest proces să declanșeze reformarea substanțială a întregului cadru legal de mediu către o abordare mai integrată a protecției mediului.

În prezent, nu există o strategie de mediu în țară. Pentru a diminua acest decalaj, a fost elaborată și urmează să fie adoptată o strategie națională de mediu pentru 2013-2022. În plus, Ministerul Mediului pregătește o strategie integrată de gestionare a deșeurilor, biodiversitate, gestionare a resurselor de apă și prevenirea a dezastrelor naturale. Acestea urmează a fi adoptate până la sfârșitul anului 2013.

În ciuda dezvoltării instituționale, dezvoltarea durabilă nu a fost încă tratată ca un principiu fundamental al politicii de dezvoltare în țară. Promovarea dezvoltării durabile este o sarcină dificilă pentru Ministerul Mediului având în vedere că cerințele de mediu ale țării sunt frecvent văzute mai degrabă ca o responsabilitate, decât un avantaj pentru îmbunătățirea bunăstării sociale.

Termenul "evaluarea strategică a impactului asupra mediului" nu există în legislația națională. Republica Moldova a semnat, dar nu a ratificat Protocolul privind Evaluarea Strategică de Mediu (Kiev, 2003), la Convenția de la Espoo privind evaluarea impactului asupra mediului în contextul transfrontalier.

Instrumente de reglementare, informare și implementare a acestora

Republica Moldova a înregistrat un progres moderat în domeniul respectării și aplicării standardelor și cerințelor de mediu din 2005. În ceea ce privește apa și aerul, sunt încă utilizate standardele de calitate a mediului din perioada sovietică. Un număr foarte mare de standarde nu sunt în conformitate cu cerințele internaționale în vigoare. Numeroase reglementări ale substanțelor poluante reglementate sunt în mare parte inaplicabile, deoarece acestea depășesc capacitățile reale de monitorizare.

Autorizațiile de mediu se bazează încă pe abordări unilaterale și nu iau în considerare impactul global a activităților economice asupra mediului. Ca urmare, un agent economic/întreprindere ar putea avea nevoie să obțină un șir de autorizații de mediu, uneori de la o serie de autorități publice. Același sistem de autorizare este folosit pentru toate întreprinderile, indiferent de mărimea lor și de impactul asupra mediului. Eliberarea autorizațiilor de poluare a mediului și utilizarea resurselor naturale se efectuează de către diferite instituții.

Legislației naționale de mediu privind emisiile industriale în vigoare îi lipsește o abordare sistematică și este axată pe reglementarea protecției mediului în toate sectoarele separat. O abordare integrată a respectării legislației de mediu este încă în curs de dezvoltare.

Instrumente economice și de finanțare în domeniul protecției mediului

Sistemul de impozite și taxe în domeniul protecției mediului nu s-a schimbat din 2005. Aceste plăți generează venituri pentru fondurile de mediu, dar nu există dovezi justificate că acestea oferă stimulente semnificative pentru reducerea poluării. Sistemul de taxe pentru emisiile de poluanți în atmosferă de la surse fixe de poluare și pentru evacuările de poluanți din apă este complex din cauza numărului foarte mare de poluanți. Acest lucru diminuează în mod considerabil eficiența sistemului.

În 2007 au fost introduse taxe separate pentru importul de ambalaje din plastic și de ambalaje tetra-pak, care conțin produse (cu excepția produselor lactate). Baza de impozitare (valoarea în vamă) a bunurilor importate nu este orientată nici spre evitarea poluării și nici spre costurile de prevenire a daunelor. Astfel de taxe nu se aplică produselor similare produse în țară.

Instrumentele de piață (de ex. comercializarea autorizațiilor de emisii) nu se aplică. Un sistem de promovare a surselor regenerabile de energie este în curs de dezvoltare. Nu există nici un cadru legal pentru sectorul public cu privire la achizițiile ecologice sau etichetarea ecologică.

Instalarea de contoare individuale de apă a crescut semnificativ și a ajuns la 96% din totalul utilizatorilor de apă conectați. Rata medie de colectare a facturilor este de 82%, indicând spre problemele de achitare a facturilor la apă. Totuși, sunt probleme grave - în special în Chișinău - cu calitatea contoarelor instalate în trecut, care sistematic înregistrează date eronate cu privire la consumul de apă rece și caldă, care, la rândul lor, determină pierderi semnificative pentru compania care aprovizionează cu apă orașul Chișinău și compania locală de termoficare.

Monitoringul calității factorilor de mediu, informarea și educarea ecologică

Un sistem integrat de monitorizare a mediului nu este încă stabilit în țară. În prezent, monitoringul de mediu rămâne fragmentat, cu multe instituții implicate în acest proces și schimbul de informații între ele fiind limitat. Cu toate acestea, comparativ cu anul 2005, progrese semnificative au fost înregistrate în unele domenii, cum ar fi monitorizarea apei, în special pentru apele de suprafață. Unele îmbunătățiri au fost înregistrate și în alte domenii, cum ar fi pădurile și zonele protejate, sol și radioactivitate. În procesul de monitorizare a aerului atmosferic a fost înregistrat un progres mixt, cu o capacitate limitată de monitorizare a calității aerului urban. Biodiversitatea este, de asemenea, lipsită de o monitorizare sistematică, cu activități fragmentate sau nesistematice efectuate de diferite organizații.

Republica Moldova nu dispune de un sistem național adecvat de informare despre mediu. Organizațiile guvernamentale au propriile lor baze de date relevante pentru domeniul lor de activitate și, în practică, schimbul de informație între ele este unul limitat.

Coordonarea la nivel instituțional (atât la nivel național cât și local) rămâne slabă cu un schimb de informații nesistematic. În prezent, nici una dintre instituțiile implicate sau responsabile de schimbul de informații nu utilizează o rețea de baze de date pentru stocarea și schimbul de date. Se observă un progres bun în ceea ce privește accesul public la datele statistice, inclusiv la datele legate de mediu. Datele statistice sunt disponibile gratuit pe pagina web a Biroului Național de Statistică (BNS). Mai mult decât atât, începând cu anul 2010, Biroul Național de Statistică elaborează anual publicația "Resurse naturale și mediul", care conține date statistice ecologice de pe întreg teritoriul țării și este disponibilă on-line.

Educația ecologică este prezentă în curricula școlară pe tot parcursul procesului de învățământ. Cu toate acestea, responsabilitățile și competențele instituționale sunt adesea neclare, nesistematice și subfinanțate. Educația ecologică și educația pentru dezvoltare durabilă rămâne dependentă în mare măsură de sprijinul donatorilor.

Acorduri și angajamente internaționale

În prezent, cea mai mare prioritate politică este apropierea parțială de UE, semnarea și apoi implementarea Acordului de Asociere UE-Republica Moldova. Negocierile au început în ianuarie 2010 și urmează să se încheie până la finele anului 2013. Implementarea Acordurilor Multilaterale de Mediu (AMM) a beneficiat de pregătirea legislației pentru a armoniza cadrul legislativ al țării la cerințele diferitor directive de mediu ale UE.

În anul 2005, Republica Moldova a reconfirmat angajamentul său față de punerea în aplicare a Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului (ODM). Totuși, în 2006, țara a revizuit deja toate obiectivele stabilite în cadrul ODM 7, cu excepția împăduririi. Principalul motiv pentru acest lucru a fost progresul lent în atingerea obiectivelor stabilite.

Țara activează în conformitate cu acordurile de colaborare, la care este parte, cu excepția Protocoalelor privind Poluanții Organici Persistenți (POP) și metalele grele, precum și Convenția cu privire la poluarea atmosferică transfrontalieră.

Adaptarea la schimbările climei

Țara nu dispune de un cadru strategic național privind atenuarea schimbărilor climatice, deși strategiile sectoriale de relevanță a schimbărilor climatice au fost dezvoltate, în unele cazuri. Dezvoltarea unei strategii naționale de adaptare la schimbările climatice precum și o strategie de dezvoltare cu emisii scăzute a început în 2010, cu scopul de a aborda acest decalaj major în cadrul politicii țării. Cu toate acestea, dezvoltarea acestor două strategii era încă în plină desfășurare în 2013.

Programul Național pentru Eficiență Energetică pentru perioada 2011-2020 este în prezent principalul document care se ocupă cu eficiența energetică. PNEE este susținut în implementarea planului național de acțiuni pentru eficiența energetică în calitate de document de planificare pe un termen de 3 ani. Deși a fost creat cadrul legal pentru energia regenerabilă, un obstacol major în calea implementării politicilor energiei din surse regenerabile este costul ridicat de producere a acestui tip de energie.

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a Complexului Agroindustrial pentru perioada 2008-2015 prevede o serie de măsuri care vizează combaterea degradării terenurilor prin împădurire și sădirea de noi vii și livezi, care pot avea un impact asupra nivelului de sechestrare a carbonului și reducerea emisiilor gazelor cu efect de seră (GES). Programul de Conservare și Sporire a Fertilității Solurilor pentru perioada 2011-2020 prevede măsuri de prevenire a eroziunii solului prin restabilirea îngrășământului verde pentru protecția solului, împădurirea pajiștilor puternic erodate precum și promovarea cultivării culturilor ierboase între rânduri în livezi și podgorii.

Managementul integrat al resurselor de apă

În Republica Moldova există un cadru de politici privind managementul resurselor de apă. Strategia de Alimentare cu Apă și Sanitație stabilește obiective pe termen mediu (2008-2012) și lung (2012-2025). Totuși, Strategia nu dispune de un plan național de acțiune în managementul resurselor de apă și duce lipsă de finanțare.

Accesul la sisteme de canalizare este în creștere lentă, de la aproximativ 42% în 2005 până la aproximativ 50% în 2012. Cu un astfel de progres lent țara va reuși cu greu să-și îndeplinească obiectivul său național (ODM) de a ridica numărul populației cu acces la un sistem de canalizare îmbunătățit la 65% până în anul 2015.

Situația în ceea ce privește tratarea apelor uzate în țară este foarte sumbră. În 2010, doar 17 din 198 de stații de epurare a apelor uzate (9%), erau într-o stare satisfăcătoare, 112 (56%) necesită reparații și 69 (35%) necesită renovare completă. Cele mai multe stații funcționează de facto doar în mod mecanic. Ca urmare, evacuările de la stațiile de epurare în bazinele acvatice conțin substanțe organice, amoniu și nitrați. O mulțime de stații de epurare industriale sunt vechi și depășite. În prezent, o mare cantitate de ape uzate industriale netratate sunt vărsate în râuri.

Managementul Deșeurilor

Managementul deșeurilor în Republica Moldova a înregistrat o dezvoltare moderată din anul 2005. Practicile curente de gestionare a deșeurilor se bazează pe eliminarea în gropile de gunoi. Acestea sunt, în majoritatea cazurilor mici, necontrolate și activează fără o autorizație de mediu.

Se observă progrese în reducerea numărului de gropi de gunoai ilegale. Ca urmare a eforturilor autorităților de mediu, suprafața totală a gropilor de gunoi neautorizate a scăzut de la 61% în 2001 la doar 31% în 2009. Numărul total al gropilor de gunoi neautorizate a înregistrat, de asemenea, o tendință de scădere de la 1356 în 2001 la 854 în 2009 precum și ponderea tuturor gropilor de gunoi de la 73% la 46%.

Deși nu există nici o abordare națională pentru recuperarea materialelor din deșeurile municipale solide, un număr de companii private introduc sisteme de colectare a materialelor reciclabile. Cu toate acestea, principala sursă de materie primă secundară în Republica Moldova este alcătuită din deșeuri din hârtie sau plastic. De asemenea, mai multe primării/autorități locale introduc colectarea separată a deșeurilor reciclabile, sub forma unor proiecte pilot.

În ultimii ani, donatorii internaționali au sporit implicarea lor în managementul deșeurilor, iar acest lucru a condus la îmbunătățirea managementului pesticidelor inutilizabile și interzise și substanțelor chimice expirate, dar în general managementul deșeurilor municipale și deșeurilor de producție se dezvoltă lent din cauza practicilor învechite.

Biodiversitatea și ariile protejate

Doar aproximativ 2% din ecosistemul pășunilor țării este încă populat de habitate naturale sau semi-naturale. Acest procent redus este fragmentat; agricultura intensivă a împins integritatea ecologică a habitatului de stepă la limitele sale. În prezent, comunitățile naturale de stepă s-au păstrat doar în zonele mici și izolate; există cinci zone protejate de conservare a vegetației de stepă, cu o suprafață totală de mai puțin de 1% din suprafața țării. Această cifră este prea scăzută pentru a proteja fondul genetic al comunităților de plante de stepă din Republica Moldova. Biodiversitatea de stepă a fost în special modificată și afectată de pășunatul intensiv, eroziunea solului și salinizarea, precum și utilizarea intensivă a îngrășămintelor.

Lipsa habitatelor viabile pe dimensiuni semnificative este, cu siguranță amenințarea cea mai semnificativă a biodiversității din fiecare ecosistem din țară care oferă spațiul necesar pentru conservarea in situ. Starea diversității florei, în special în ecosistemele de stepă, rămâne nesatisfăcătoare în toată țara din cauza agriculturii intensive.

Speciile de plante invazive prezintă o altă amenințare. Din numărul total al speciilor de plante invazive, aproximativ 130 de specii sunt dăunătoare culturilor și 15 specii sunt dăunătoare copacilor. Pierderile anuale din agricultură, care sunt cauzate de aceste plante sunt de 5% - 10 % la culturi cerealiere, 15,2% la plante prasoare și 25% la multiculturi.

Consecințele negative ale utilizării intensive a terenurilor rămân neschimbate în comparație cu 2005. Acestea includ eroziunea și alunecările de teren, conversia stepei, salinizarea solului și drenaj a zonelor umede sau management necorespunzător al pășunilor. Cu toate acestea, o dezvoltare constantă a agriculturii ecologice organice este ceea ce duce la crearea de condiții favorabile pentru conservarea biodiversității.

Începând cu anul 2005, zonele umede au primit o atenție semnificativă, reflectând importanța economică și ecologică a ecosistemului. De semnarea, trei zone umede de importanță internațională – zone Ramsar - oferă șansa de a crește numărul de specii și a măsurilor de conservare a habitatului.

În perioada anilor 2007 și 2010, Agenția "Moldsilva" a întreprins o serie de activități pentru a restabili sau stabili terenurile împădurite. Activități de regenerare a pădurilor (reîmpădurire cu copaci), pe terenurile forestiere naționale (NFL) a avut loc pe aproximativ 3.500 ha. În plus, aproximativ 20.000 de ha de terenuri degradate, neîmpădurite în prealabil, au fost împădurite ca o abordare de combatere a deșertificării și eroziunii precum și să ofere surse alternative de lemn de combustibil. Pe aproximativ 10.000 ha din NFL "regenerarea naturală" a fost susținută.

Agricultura și mediul

Agricultura rămâne unul dintre principalele sectoare economice, chiar dacă contribuția sa în PIB a scăzut de la 19,1% în 2005 la 14,4% în 2011. În 2011, sectorul agricol ocupă aproximativ 28% din forța de muncă a țării. Exporturile de produse agro-alimentare constituie aproximativ 45% - 50% din totalul de exporturi și sunt susținute de industria de prelucrare a produselor agricole orientate spre export, care alcătuiește aproximativ 7-8% din PIB.

Structura de utilizare a terenurilor în țară nu s-a schimbat semnificativ din 2005. Terenurile acoperite cu livezi a scăzut cu 22,2 ha (circa 14%), cu pășuni cu 20,4 mii ha (5,5 %). În același timp, terenurile acoperite cu păduri a crescut cu 23,6 mii ha (circa 5%), precum și terenurile necultivate cu 24,1 mii ha (aproximativ 24%). Acest lucru scoate în evidență procesul de abandonare a terenurilor de către proprietari. Pe unele terenuri abandonate are loc reîmpădurirea naturală.

Cea mai severă secetă din Republica Moldova a avut loc în 2007, cu un impact asupra 80% din teritoriul țării și distrugerea în mare parte a culturilor și penuria alimentară. De asemenea s-a redus drastic producția casnică din grădini care este principala sursă de aprovizionare cu alimente a familiilor din mediul rural. În termeni monetari pierderile pentru sectorul agricol au fost estimate la aproape 1 miliard de dolari. Cele mai mari pierderi au fost înregistrate de producătorii de fructe și legume (550 milioane dolari SUA), crescătorii de animale (305 milioane dolari SUA) și cultivatorii de cereale (132 milioane dolari SUA).

Începând cu anul 2005, zonele afectate de eroziunea solului rămân la același nivel. Pierderile economice anuale de pe urma eroziunii sunt estimate la 239 milioane de dolari, precum și pierderi de pe urma alunecărilor de teren și formarea râpelor, și pierderile din producția agricolă. Gospodăriile agricole de subsistență, care nu își pot permite rezolvarea acestor probleme, sunt deosebit de afectate de eroziune și de pierderea fertilității solului.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Capitolul 1: Cadrul politicilor de mediu și dezvoltare durabilă

Elaborarea unei legislații bazate pe aquis-ul UE în domeniul mediului ar ajuta țara să-și realizeze dorința de a se apropia de practicile UE. Dar, din cauza instabilității politice din ultimii ani, eficacitatea activității legislative a Parlamentului a scăzut. În ciuda elaborării intensive a legislației în cadrul instituțiilor guvernamentale, aprobarea legilor de către Parlament durează o lungă perioadă de timp. Proiectele de legi de mediu au fost examinate timp de doi ani.

Recomandarea 1.1:

(a) Guvernul trebuie să promoveze adoptarea de către Parlament, fără întârziere, a proiectelor de legi de mediu, în baza listei de priorități elaborată de Ministerul Mediului;

(b) Ministerul Mediului trebuie să asigure dezvoltarea legislației secundare relevante.

Dimensiunile de mediu au fost incluse în mai multe strategii, programe și planuri. HG nr.33 din 2007 cu privire la procedurile și regulile de elaborare a documentelor de politici necesită, printre altele, monitorizarea și evaluarea implementării documentelor de politici. În ciuda acestui fapt, este greu de găsit orice raport privind progresele înregistrate la implementarea acestor documente de politici. Rapoartele de progres sunt disponibile pentru documentele de politici a căror implementare este finanțată de către donatori.

Recomandarea 1.2:

Guvernul trebuie să asigure elaborarea rapoartelor privind progresele înregistrate la implementarea strategiilor și programelor naționale de mediu precum și punerea acestora la dispoziția publicului.

Termenul de "evaluare strategică a impactului asupra mediului" (ESM), nu există în legislația națională. Cu toate acestea, Legea privind expertiza ecologică și evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (1996) necesită evaluarea impactului programelor, planurilor, schemelor, strategiilor și conceptelor asupra mediului. Legea nu prevede proceduri de luare a deciziilor cu privire la planurile sau programele care necesită evaluarea strategică asupra mediului (ESM).

Recomandarea 1.3:

Ministerul Mediului trebuie să creeze condițiile necesare procedurilor pentru evaluarea strategică a impactului asupra mediului (ESM), care trebuie incluse în legislația de mediu, ținând cont de importanța ESM pentru elaborarea corespunzătoare a documentelor de politici și de cerințele Uniunii Europene (UE), în contextul apropierii de UE.

Consiliul Național pentru Dezvoltare Durabilă și Reducere a Sărăciei a fost constituit în anul 2002 ca un organ consultativ privind dezvoltarea socio-economică a țării și ridicarea calității vieții populației. Consiliul a funcționat în mod oficial până în 2008, dar activitatea sa nu a înregistrat rezultate semnificative. Începând cu anul 2009, Consiliul și-a încheiat activitatea.

Recomandarea 1.4:

Guvernul trebuie să reactiveze Consiliul Național pentru Dezvoltare Durabilă și Reducere a Sărăciei pentru promovarea principiilor de dezvoltare durabilă în toate activitățile sectoriale.

Deși, din 2005, personalul din cadrul aparatului central al Ministerului Mediului s-a dublat, de la 25 la 51, există încă o problemă în ceea ce privește resursele umane. Din cauza suprapunerii funcțiilor diferitor unități, eficacitatea funcționării Ministerului este discutabilă.

Recomandarea 1.5:

Guvernul trebuie, odată cu adoptarea Strategiei de Protecție a Mediului, să revizuiască structura autorităților centrale de mediu, pentru a evita suprapunerea funcțiilor și pentru a face structura instituțională mai eficace, în special, crearea unei Agenții de Protecție a Mediului ca un organ executiv pentru monitorizarea, schimbul de informații și autorizare din cadrul Ministerului Mediului.

Capitolul 2: Instrumente de reglementare și informare precum și implementarea acestora

Studiul de Performanțe din 2005 a recomandat Ministerului Mediului proiectul de lege cu privire la introducerea unui sistem de autorizații integrate. Acest lucru a fost îndeplinit prin elaborarea unei legi privind protecția mediului în baza principiilor Directivei UE 2010/75/CE (Directiva privind emisiile industriale). Totuși, această lege încă nu a fost adoptată. Recomandarea privind utilizarea mai bună a trei instrumente de evaluare a mediului (EIM, EIA și expertiză ecologică obștească) și creșterea implicării publicului în luarea deciziilor de mediu trebuie încă implementată.

Recomandarea privind creșterea nivelului de amenzi administrative a fost implementată în practică. Nivelul amenzilor este periodic ridicat, iar cadrul legislativ relevant revizuit. Valoarea totală a amenzilor aplicate a crescut de 14 de ori în timpul perioadei 2005-2012. Introducerea evaluării daunelor asupra mediului bazat pe costurile reale de remediere trebuie implementată.

Recomandarea privind îmbunătățirea controlului de conformitate a fost implementată parțial. Pe parcursul anilor 2007-2010, au fost organizate 57 de cursuri de instruire la care au participat 493 de inspecți de mediu. Laboratorul analitic al Inspectoratului Ecologic de Stat a fost consolidat din punct de vedere tehnic și metodologic. A fost stabilit un sistem de acreditare a laboratoarelor de analiză. În domeniul protecției aerului, industriile au fost clasificate în funcție de influența lor asupra calității aerului (Ordinul Ministerului Mediului nr 110 din 17 decembrie 2010). Cu toate acestea, recomandarea de a evalua eficacitatea procesului de executare prin îmbunătățirea indicatorilor care permit atât măsurarea îmbunătățirii mediului cât și a rezultatelor de implementare, nu a fost implementată în țară, și nu se încadrează în standardele internaționale.

O dată cu promovarea proiectelor de lege precum și a legislației secundare relevante, se estimează înregistrarea unor progrese în următorii ani. Există o nevoie urgentă de a integra considerentele de mediu în politicile sectoriale. Implementarea cerințelor de mediu este subdezvoltată, deoarece mediul nu este considerat o prioritate națională. Deoarece, serviciul de autorizare și inspecție sunt în cadrul aceleiași instituții (IES), există un potențial de conflict de interese. Reforma instituțională în domeniul de autorizare și implementare este necesară.

Recomandarea 2.1

Ministerul Mediului trebuie să reformeze sistemul de eliberare a autorizațiilor și să asigure respectarea separării funcțiilor de autorizare și de control.

Sistemul autorizațiilor de mediu nu prevede o abordare integrată a controlului poluării și utilizarea celor mai bune tehnici disponibile. Cerințele de autorizare se bazează pe soluții “la ieșire din țevă”, iar permisele sunt emise pentru fiecare domeniu separat. Standardele de emisie (cu excepția instalațiilor de epurare a apelor uzate urbane) nu sunt utilizate pentru a permite dispersia sau atenuarea calculelor. Cerințele de auto-monitorizare nu sunt incluse în autorizații. Procesul de aplicare pentru obținerea autorizațiilor nu este transparent și autorizațiile emise sunt păstrate în format de hârtie de către autoritatea emitentă.

Recomandarea 2.2:

Ministerul Mediului trebuie să reformeze sistemul de eliberare a autorizațiilor de mediu prin:

- (a) Introducerea sistemului autorizațiilor de mediu integrate în cadrul industriilor-cheie, cu valoare limită de emisie prevăzută direct în legislație;*
- (b) Introducerea celor mai bune tehnici disponibile (BAT), ca bază pentru autorizare;*
- (c) Stabilirea standardelor la produse în anumite zone și evitarea utilizării calculului de dispersie în procedura de autorizare;*
- (d) Introducerea cerințelor de auto-monitorizare la eliberarea autorizațiilor;*
- (e) Efectuarea rezumatelor cu privire la cerințele necesare pentru emiterea autorizațiilor și punerea acestora la dispoziția publicului.*

Implimentarea necesită o capacitate și expertiză din partea Ministerului Mediului și a Inspectoratului Ecologic de Stat, în scopul de a satisface pe deplin standardele internaționale. Sistemul de reglementare nu monitorizează și controlează implementarea cerințelor de mediu într-un mod practic și eficient și trebuie să se asigure că noua legislație este implementată și aplicată așa cum s-a intenționat. Acest lucru poate duce la o schimbare substanțială a culturii organizaționale atât a Ministerului Mediului cât și a Inspectoratului Ecologic de Stat (IES). În prezent, accentul se pune pe Ministerului Mediului și IES ca "autorități de aplicare" ale reglementărilor de protecție a mediului, mai degrabă decât modelul european de "manageri" de resurse de mediu întru beneficiul societății. Cu alte cuvinte, accentul se pune pe o abordare de comandă-și-control a legislației de mediu. Până în prezent, măsurile de implementare nu se ridică la nivelul standardelor internaționale.

Recomandarea 2.3:

Ministerul Mediului trebuie să reformeze mecanismul de asigurare a respectării legii prin:

- (a) *Stabilirea nivelului amenzilor pentru nerespectarea legilor direct proporțional cu profitul obținut prin încălcarea legislației;*
- (b) *Introducerea inspecției planificate pe bază de risc;*
- (c) *Punerea la dispoziția publicului a rapoartelor de control ecologic al întreprinderilor, precum și a ecologice de auto-monitorizare prezentate de aceștia;*
- (d) *Prevederea urmăririi penale pentru încălcarea legilor și reglementărilor de mediu.*

Implementarea standardelor și practicilor internaționale, nu este pe deplin susținută de către instituțiile competente, de creșterea gradului de conștientizare publică, participarea publicului și punerea în aplicare credibilă a noii legislații. În timp ce Legea nr 851-XIII privind expertiza ecologică și evaluarea impactului asupra mediului (1996) prevede expertiza publică a mediului, acest mecanism este rareori aplicat și nu duce la rezultatele scontate.

Recomandarea 2.4

Ministerul Mediului trebuie să îmbunătățească în continuare modul de funcționare a mecanismului de participare a publicului la evaluarea impactului asupra mediului (EIM) prin:

- (a) *Stabilirea unei proceduri detaliate, inclusiv o procedură de consultare publică, pentru revizuirea publică a documentației EIM cu privire la activitățile propuse;*
- (b) *Asigurarea că observațiile și opiniile publice sunt luate în considerație în procesul de luare a deciziilor.*

Capitolul 3: Instrumente economice și de finanțare a cheltuielilor de protecție a mediului

Începând cu anul 2005, sistemul de plăți pentru poluarea mediului a fost menținut fără modificări semnificative. Aceste plăți generează venituri pentru fondurile de mediu, dar nu există dovezi justificate că acestea contribuie semnificativ la reducerea poluării.

Sistemul de taxe pentru emisiile de poluanți în aer din surse fixe și pentru evacuarea poluanților din apă aplicate în Republica Moldova este complex din punct de vedere administrativ din cauza numărului foarte mare de poluanți care sunt reglementați. Acest lucru slăbește în mod considerabil eficiența sistemului. Ratele de plată (per tonă), de altfel, au rămas în linii mari stabile, la un nivel scăzut în ultimul deceniu și afectate de inflație. Plățile pentru emisiile provenite de la surse de poluare a aerului de telefonie mobilă sunt aplicate sub forma unei accize egală cu valoarea de import a carburanților. Baza de impozitare nu este, prin urmare, în totalitate orientată spre poluare, lăsând la o parte faptul că ratele de impozitare aplicate sunt foarte mici și nu s-au schimbat în ultimii ani. Rezultatul este că această taxă, în comparație cu accizele specifice pentru benzină și motorină (stabilit în Codul Fiscal), nu a avut nici un impact asupra evoluției prețurilor carburanților în ultimii ani.

Taxele de poluare pentru depozitarea și eliminarea deșeurilor întreprinderilor sunt influențate de depozitarea deșeurilor toxice și non-toxice în sediul întreprinderii, iar acest lucru nu creează stimulente pentru reducerea semnificativă a generării de deșeuri. Motivul acestui impozit nu este evident o dată ce s-a constatat că deșeurile au fost stocate în conformitate cu standardele stabilite de lege.

Baza de impozitare (valoarea în vamă) la importul de produse dăunătoare mediului nu este nici orientată spre poluarea mediului, nici spre costurile de prevenire a pagubelor. Mai mult decât atât, aceste taxe nu se aplică la bunurile similare produse în țară.

În plus, ratele de impozitare sunt, în general, foarte scăzute. Rezultatul este că rolul sistemului actual de plăți pentru poluare este limitat la generarea de venituri pentru fondurile de mediu.

Recommendarea 3.1:

Guvernul trebuie să întreprindă reformarea cuprinzătoare a sistemului de taxe de poluare, cu scopul de a oferi stimulente semnificative pentru prevenirea și reducerea poluării, precum și o bază solidă pentru finanțarea protecției mediului și, în special:

- (a) Să aplice taxe de poluare doar pentru poluanții majori ai aerului și apei;*
- (b) Să stabilească un calendar credibil de colectare a ratelor emisiilor la un nivel care să ofere stimulente eficiente pentru reducerea poluării;*
- (c) Să elimine taxele ad valorem legate de sursele de poluare mobile, având în vedere că baza de impozitare nu este orientată spre reducerea poluării;*
- (d) Să introducă taxe specifice per unitate la importul de produse dăunătoare mediului (de exemplu, nu în funcție de valoarea lor de import) și, de asemenea, să aplice aceste taxe produselor similare, care sunt produse pe plan intern, inclusiv pentru gestionarea deșeurilor produse de echipamente electrice;*
- (e) Să identifice și elimine, pas cu pas, subvenționarea dăunătoare mediului;*
- (f) Să creeze stimulente eficiente pentru întreprinderi pentru a gestiona deșeurile de producție într-o manieră reglementată și monitorizată.*

Deși tarifele pentru alimentarea cu apă și canalizare au crescut semnificativ în ultimii ani, acestea nu au atins nivelul care ar permite recuperarea costurilor de exploatare și de întreținere, nemaivorbind de cotele de amortizare. În plus, există subvenții încrucișate considerabile care decurg din întreprinderi pentru gospodăriile private. ANRE a dezvoltat o metodologie pentru stabilirea nivelului tarifelor de recuperare a costurilor, pe care, consiliile municipale nu doresc să le aplice din motive de politică locală. În consecință, activitatea companiilor de aprovizionare cu apă nu are suport financiar și alimentarea cu apă și infrastructura de canalizare s-a deteriorat progresiv. În mod similar, serviciile de gestionare a deșeurilor municipale trebuie să fie modernizate pentru a se apropia progresiv standardele internaționale. Acest lucru nu va fi posibil fără taxe adecvate pentru colectarea și eliminarea deșeurilor municipale.

Recommendarea 3.2:

Guvernul trebuie:

- (a) Să revizuiască sistemul actual de stabilire a tarifelor pentru alimentare cu apă și servicii de salubritate cu scopul de a transfera stabilirea tarifelor la un organ de reglementare independent care aplică standarde de recuperare a costurilor;*
- (b) Să încurajeze autoritățile locale să se asigure că taxele de deșeurii municipale ar permite recuperarea costurilor tot mai mari ale serviciilor de deșeurii, având în vedere că acestea trebuie să respecte standardele de mediu mai ridicate;*
- (c) Să se asigure că, în cadrul reformat al politicii de asistență socială, gospodăriile cu venituri mici au acces adecvat la serviciile de aprovizionare cu apă și deșeurii, precum și alte servicii comunale.*

Există mai multe fonduri din sectorul public al Republicii Moldova, care finanțează protecția mediului și alte proiecte de dezvoltare durabilă. Actorul major intern este Fondul Ecologic Național (FEN), care finanțează proiecte din taxele alocate și alte taxe. Mai mult decât atât, există proiecte care sunt finanțate direct din granturi și împrumuturi de la donatorii internaționali. Nivelul cheltuielilor interne de protecție a mediului a crescut în ultimii ani, dar în general a rămas relativ destul de mic în comparație cu resursele financiare considerabile necesare pentru abordarea în mod adecvat a problemelor de mediu care se profilează, inclusiv de gestionare a apelor uzate. De asemenea, viitorul alocării veniturilor specifice pentru fondurile de mediu este incert, având în vedere prevederile din noul proiect de lege a finanțelor publice. Mai mult decât atât, există persistent critici cu privire la funcționarea FEN, inclusiv gradul de coordonare între FEN și FNDR (Fondul Național de Dezvoltare Regională).

Recomandarea 3.3:

Guvernul trebuie:

- (a) Să reformeze Fondul Ecologic Național, având în vedere experiențele și standardele internaționale în domenii cum ar fi achizițiile publice, cerințele de transparență și structura de luare a deciziilor;
- (b) Să consolideze capacitatea Ministerului Mediului de a dezvolta programe de investiții în domeniul protecției mediului eficiente și sănătoase din punct de vedere economic, care sunt necesare pentru a face vocea Ministerului mai bine auzită în procesul de planificare a bugetului de stat;
- (c) Să consolideze coordonarea și cooperarea între ministerele de resort și agențiile guvernamentale pentru a se asigura că activitățile programate de către diferiții actori din sectorul de mediu (inclusiv asistența donatorilor externi) evita suprapunerile și sunt aliniate la prioritățile generale stabilite în dezvoltarea națională și strategiile sectoriale.

Capitolul 4: Monitorizarea, informarea și educația ecologică

Serviciul Hidrometeorologic de Stat (SHS) a devenit, în ultimii ani, centrul de excelență în monitorizarea mediului și analize de laborator susținute de un sistem de informare și diseminare funcțional. Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale (AGRM), la rândul său, a continuat să funcționeze aproape neschimbat în ultimii 20 de ani și se confruntă cu dificultăți progresive în furnizarea informației credibile către Ministerul Mediului.

Totuși, există unele progrese în procesul de armonizare la standardele internaționale, în special în gestionarea apelor (apa de suprafață, apa potabilă, etc). În ceea ce privește aerul, standardele vechi sunt încă în vigoare, dar cu un număr redus de parametri monitorizați și cu introducerea treptată a parametrilor adiționali introduse în conformitate cu standardele internaționale. Ministerul Mediului se confruntă cu o mare dificultate în gestionarea datelor și informațiilor pe care le primește, deoarece nu dispune de o unitate specializată care ar putea primi și procesa toate aceste informații de mediu. Nu există nici o monitorizare a zgomotului și vibrațiilor, precum și un sistem de monitorizare a biodiversității în țară. De asemenea, nu există un sistem național de informații de mediu în Republica Moldova.

Recomandarea 4.1:

Ministerul Mediului, în parteneriat cu autoritățile publice competente, trebuie să dezvolte treptat un sistem eficient de management integrat de monitorizare și informare în domeniul protecției mediului, la nivel național, prin aplicarea principiilor Sistemului Comun de Informații de Mediu, și trebuie să asigure finanțare din resurse naționale și să stabilească o coordonare eficace în acest sens.

În ceea ce privește datele de mediu și accesibilitatea lor, se observă unele progrese în ultimii ani, în special în stocarea electronică și diseminarea. Lideri la acest capitol sunt BNS și SHS, cu cele mai multe informații disponibile online. Lansarea în 2011 a portalului web al Guvernului, precum și dezvoltarea continuă a acestuia, este una dintre realizările în ceea ce privește transparența, accesul la informație și sensibilizarea opiniei publice. Toate instituțiile publice, în special cele de mediu, au site-uri, cu o gamă largă de informații disponibile pentru public. "Aspectul" comun al diferitor site-uri și utilizarea aplicațiilor IT similare face o navigare mai ușoară și crește gradul de utilizare a informațiilor de mediu de către publicul larg.

Activitățile de raportare a problemelor de mediu, cu excepția Raportului național privind starea Mediului, sunt determinate de anumite evenimente și finanțate de donatori. În cele mai multe cazuri nu există nici o continuitate și raportare ulterioară, și o mulțime de inițiative bune și utile rămân exerciții singulare. Raportul național privind starea Mediului este în primul rând o compilație științifică, mai mult decât un instrument politic; prin urmare, utilizarea sa în practică rămâne a fi limitată. În spatele pregătirii acestuia nu stau fluxuri de informații regulate sau baze de date specializate, procesul având un caracter ad-hoc de fiecare dată. Instrumente moderne de evaluare, cum ar fi indicatori, scenarii sau studii de perspectivă nu sunt utilizate.

Recomandarea 4.2:

Ministerul Mediului trebuie să transforme rapoartele naționale cu privire la starea mediului în rapoarte relevante pentru politica de implementare a acordurilor internaționale de mediu la care Republica Moldova este parte.

Asistența internațională și alocările naționale din fondurile de mediu sprijină diferite inițiative și proiecte privind educația ecologică. Multe ONG-uri din întreaga țară activează în domeniul educației ecologice și a activităților conexe de consolidare a capacităților. În ciuda eforturilor depuse atât de Ministerul Mediului cât și de Ministerul Educației, nu a fost elaborată o strategie în domeniul învățământului pentru dezvoltare durabilă în Republica Moldova. Șansele de a avea o astfel de strategie sunt destul de slabe.

Recomandarea 4.3:

Ministerul Educației și Ministerul Mediului trebuie să utilizeze procesul de dezvoltare a unui program de educație ecologică și de sensibilizare pentru a începe o dezbatere, care să implice toate părțile interesate, inclusiv mass-media și organizațiile non-guvernamentale (ONG-uri), cu prioritatea de a promova educația pentru dezvoltare durabilă (EDD) în țară.

Capitolul 5: Implementarea acordurilor și angajamentelor internaționale

Implementarea Acordurilor Multilaterale de Mediu (AMM) în Republica Moldova este puternic dependentă de sprijinul financiar internațional. Au fost înființate șapte oficii pentru a sprijini implementarea diferitor AMM (Acorduri Multilaterale de Mediu). Cu toate acestea, rolul lor este mai mare și participă la, sau de multe ori înlocuiesc Ministerul Mediului în elaborarea documentelor strategice.

Recomandarea 5.1:

Guvernul trebuie să preia responsabilitățile de implementare a acordurilor multilaterale de mediu (AMM) și, cu acordul comunității donatorilor, să integreze oficiile existente pentru implementarea AMM în Agențiile de Protecție a Mediului recomandate.

Țara a înregistrat unele progrese în pregătirea cadrului legislativ de armonizare a legislației la regimul internațional, în special la Acordurile Multilaterale de Mediu la care Republica Moldova este parte. Exemple elocvente în acest sens sunt proiectele de lege privind apa, mediul și substanțele chimice. Pe de altă parte, acest progres nu este la fel de evident la implementarea politicilor și legislației adoptate pentru punerea în aplicare a AMM.

Recomandarea 5.2:

Guvernul trebuie:

- (a) *Să asigure susținerea politicilor adoptate pentru a implementa AMM la care aceasta este parte;*
- (b) *Să studieze necesitățile, costurile și beneficiile altor AMM relevante, înainte de aderarea la acestea, astfel încât să dispună de resursele necesare pentru implementarea durabilă a acestora.*

Începând cu anul 2005, Republica Moldova a trecut la o coordonare sporită a politicilor de mediu, cu punerea în aplicare a AMM. În plus, țara a depus eforturi în raționalizarea aprobării propunerilor de proiecte sau planuri de implementare întocmite în conformitate cu diferite acorduri și forumuri internaționale. În ciuda eforturilor depuse până în prezent pentru a spori cooperarea internă și coordonarea între autoritățile, schimbul de informații este încă foarte slab. Acest lucru este valabil și în cazul schimbului de informații între diferitele departamente din cadrul Ministerului Mediului.

Recomandarea 5.3:

Ministerul Mediului trebuie:

- (a) *Să construiască sinergii între grupurile de lucru care coordonează implementarea AMM;*
- (b) *Să faciliteze comunicarea directă între personalul Ministerului Mediului care este responsabil de implementarea AMM, de instituțiile științifice, inclusiv de organele subordonate.*

Capitolul 6: Adaptarea la schimbările climatice

Ministerul Mediului a jucat până în prezent un rol limitat în formularea și implementarea politicii cu privire la schimbările climatice. În practică, o mare parte din munca de formulare a politicilor, pe lângă pregătirea comunicărilor și a inventarului național privind Gazele cu Efect de Seră (GES), a fost realizată de Oficiul Schimbarea Climei, o unitate de implementare a proiectelor a Ministerului Mediului. De altfel, Oficiul

Schimbarea Climei este supraîncărcat cu sarcini care depășesc cu mult mandatul său, și resursele limitate, fiind puternic implicat în elaborarea de politici.

Recomandarea 6.1:

Guvernul trebuie să consolideze capacitatea de a formula politica privind schimbarea climei, prin crearea unei secții dedicate schimbării climei în cadrul Ministerului Mediului.

Promovarea considerațiilor privind schimbarea climei în alte domenii de activitate economică și socială rămâne un obiectiv necesar nu numai pentru garantarea rezilienței economice, dar și a sănătății publice și bunăstării sociale. Cooperarea eficientă intersectorială, în special cooperarea interministerială, este o condiție prealabilă pentru atingerea acestui obiectiv. În realitate, nu există un organ la nivel înalt, care ar fi însărcinat cu planificarea strategică și coordonarea la nivel înalt a problemelor legate de schimbarea climei, deși Comisia Națională pentru implementarea și realizarea angajamentelor asumate în cadrul Convenției Cadru a Organizației Națiunilor Unite privind Schimbarea Climei (CONUSC) și a mecanismelor și prevederilor Protocolului de la Kyoto ar putea juca acest rol, în baza actului fondator.

Recomandarea 6.2:

Guvernul trebuie să consolideze rolul instituțional al Comisiei Naționale pentru implementarea și realizarea angajamentelor asumate în cadrul Convenției Cadru a ONU privind Schimbarea Climei (CONUSC), precum și a mecanismelor și prevederilor Protocolului de la Kyoto, prin încredințarea Comisiei Naționale cu promovarea integrării efective a considerațiilor privind schimbarea climei în sectoarele economice relevante.

Până în prezent, nu există un cadru de politici privind schimbările climatice în mod oficial, deși Republica Moldova depunea eforturi pentru a dezvolta strategii privind aceste aspecte. Din cauza deficiențelor în formularea acestor strategii, finanțarea pentru proiectele de teren, în general, lipsește. Proiectul strategiei de adaptare conține acțiunile de viitor, fără să identifice sursele de finanțare. Aceste proiecte sunt finanțate aproape în exclusivitate din surse externe.

Recomandarea 6.3:

Odată ce strategiile naționale privind adaptarea schimbărilor climatice sunt aprobate, Guvernul trebuie să asigure implementarea acestora și alocarea de fonduri necesare din surse naționale disponibile, precum și cofinanțarea donatorilor externi.

Există dovezi clare că nivelul de conștientizare a publicului cu privire la problemele schimbărilor climatice în Republica Moldova este scăzut. Aceasta se datorează faptului că eforturile la ridicarea nivelului de conștientizare sunt bazate pe proiecte. Există o lipsă de un plan național coordonat și coerent pentru sensibilizarea opiniei publice. De asemenea, lipsește un plan național coerent și bine coordonat de sensibilizare a opiniei publice.

Recomandarea 6.4:

O dată ce au fost adoptate, implementarea strategiei de dezvoltare a emisiilor scăzute și strategiei de adaptare la schimbările climatice necesită implicarea activă a Guvernului în creșterea nivelului de conștientizare a publicului privind problemele legate de schimbarea climei și, prin urmare să consolideze participarea publicului în acest domeniu.

Capitolul 7: Managementul Durabil al Apei

În unele regiuni ale Republicii Moldova, resursele de apă sunt limitate și deseori poluate de activitățile antropice. În prezent, gestionarea resurselor de apă nu îndeplinește cerințele din cauza lipsei unui cadru legal cuprinzător, resurselor financiare precum și coordonarea și cooperarea instituțională.

Începând cu anul 2013, Legea apelor nr.272(2011) și legislația secundară ar putea constitui elementul cheie pentru transformarea esențială a sectorului de apă. După prima etapă de dezvoltare a unui cadru legal cuprinzător, următorul pas ar putea fi implementarea coordonată a legislației de apă, în viitorul apropiat.

Recomandarea 7.1:

Pentru implementarea Legii apelor nr.272 din 2011, Ministerul Mediului trebuie:

- (a) Să sporească capacitatea departamentelor de apă din cadrul Ministerului Mediului și instituțiilor subordonate;*
- (b) Să îmbunătățească cooperarea între instituțiile relevante;*
- (c) Să asigure implementarea de către o autoritate competentă.*

Există diferite instituții guvernamentale implicate în colectarea, gestionarea, evaluarea și diseminarea datelor legate de apă, dar nu există încă o cooperare eficientă între ele. Schimbul de date este sporadic și limitat. Un prim pas în stocarea centralizată a datelor în sectorul de apă a fost efectuat odată cu introducerea cadastrului apelor. Cu toate acestea, Cadastrul de Stat al Apelor nu conține toate datele relevante și nu este disponibil pentru toate părțile interesate implicate în sectorul de apă, și nici pentru public.

Recomandarea 7.2:

Ministerul Mediului, în cooperare cu autoritățile relevante, trebuie să se asigure că Cadastrul de Stat al Apelor este pe deplin operațional și accesibil publicului.

În sectorul de apă al Republicii Moldova, s-au dezvoltat diferite strategii pentru a atinge obiectivele stabilite de politicile naționale sau internaționale. Din păcate, cele mai multe strategii nu sunt implementate. Unul dintre principalele motive este lipsa unei acțiuni la nivel național și planul de investiții pentru sectorul de apă, în care proiectele vor fi listate și prioritizate. Din cauza resurselor financiare limitate disponibile pe plan intern, sectorul de apă a Republicii Moldova se bazează pe sprijinul internațional. Un plan de acțiune cu un plan integrat de investiții ar îmbunătăți investiția efectivă a fondurilor naționale limitate; în plus, ar putea fi o bază solidă pentru donatorii internaționali de a investi în sectorul de apă a Republicii Moldova și reduce deficitul de finanțare.

Recomandarea 7.3:

Guvernul trebuie să elaboreze un plan de acțiune pentru sectorul de apă, însoțită de un plan de investiții, pentru implementarea Strategiei revizuite de alimentare cu apă și canalizare (Strategia de apă) și să atingă obiectivele naționale stabilite în conformitate cu cerințele Protocolului privind Apa și Sănătatea, și să asigure o finanțare adecvată pentru monitorizarea și evaluarea implementării planului de acțiune.

Resursele de apă sunt tot mai mult sub presiunea creșterii populației în orașe, activitatea economică și intensificarea concurenței în rândul utilizatorilor de apă. Responsabilitățile de prevenire a poluării solului și a apelor de suprafață sunt purtate de diferite părți interesate. Lipsa unui plan de gestionare integrată a resurselor de apă la nivel național duce la dezvoltarea și gestionarea necoordonată a resurselor de apă și, prin urmare, la poluarea continuă a resurselor de apă.

Recomandarea 7.4:

Ministerul Mediului trebuie să promoveze un proces de gestionare integrată a apelor, coordonat cu implementarea Strategiei revizuite de Apa. Printre alte lucruri importante, trebuie să consolideze comitetele de gestionare a bazinelor hidrografice, care sunt responsabile de elaborarea planurilor de gestionare a bazinelor hidrografice, luând în considerație protecția bazinelor hidrografice și dezvoltarea râurilor mici.

Multe sisteme existente de canalizare sunt vechi și degradarea lor materială permite exfiltrațiile de apă reziduală, care cauzează poluarea apelor subterane. Stațiile de Epurare a Apelor Uzate nu funcționează corespunzător din cauza unor probleme tehnice, pe de o parte, și dimensiunea lor inadecvată, pe de altă parte. Ca urmare, apele uzate tratate de cele mai multe ori nu sunt în conformitate cu standardele de calitate și este una din principalele surse de poluare a apelor de suprafață.

Recomandarea 7.5:

Guvernul, în colaborare cu autoritățile locale, trebuie să evalueze situația actuală a sistemelor de canalizare în zonele urbane și a stațiilor de epurare a apelor uzate (orășenesti) și, în baza rezultatelor, să asigure o finanțare adecvată pentru reabilitarea și modernizarea sistemelor de canalizare și a stațiilor de epurare a apelor uzate.

Chapter 8: Managementul Deșeurilor

Legea actuală privind deșeurile este depășită, și, deși a fost elaborat un proiect de lege privind gestionarea deșeurilor, adoptarea acestuia este întârziată. Împreună cu noua Strategie Națională de Gestionare a Deșeurilor, acest proiect de lege trebuie să definească urgent noi standarde și priorități strategice de gestionare a deșeurilor și să introducă principii moderne de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova. Noua lege prevede introducerea de noi obligații și responsabilități, care necesită sprijin instituțional puternic, altfel implementarea acesteia va fi limitată.

Recomandarea 8.1:

Guvernul, în colaborare cu autoritățile locale, trebuie să funcționeze pe:

- (a) Promovarea adoptării legii privind gestionarea deșeurilor de către Parlament;*
- (b) Dezvoltarea legislației secundare relevante pentru implementarea priorităților de gestionare a deșeurilor recunoscute la nivel internațional precum și implementarea bunor practici;*
- (c) Implementarea Strategiei Naționale de Gestionare a Deșeurilor 2013.*

Recomandarea 8.2:

După adoptarea legii cu privire la gestionarea deșeurilor, Guvernul trebuie să consolideze autoritatea centrală națională care se ocupă de gestionarea deșeurilor, și să-i permită sprijinirea implementării acestei legi și a Strategiei Naționale de Gestionare a Deșeurilor.

Deși, deja a fost introdus un sistem eficient de colectare a datelor statistice privind deșeurile, clasificarea deșeurilor nu este în conformitate cu practica internațională, ca de exemplu în conformitate cu normele Convenției de la Basel și ale Uniunii Europene, mai ales în definirea proprietăților periculoase ale deșeurilor. Sistemul actual folosește încă patru categorii de deșeuri toxice care nu sunt în conformitate cu practica internațională.

Recomandarea 8.3:

Ministerul Mediului, împreună cu Biroul Național de Statistică, trebuie să implimenteze clasificarea deșeurilor în baza Convenției de la Basel privind controlul transportului transfrontalier al deșeurilor periculoase și al eliminării acestora, împreună cu noi forme de raportare, având în vedere normele de clasificare a deșeurilor ale UE.

Sectorul privat în gestionarea deșeurilor este în curs de dezvoltare, în special în colectarea și prelucrarea de materii prime secundare. Cu toate acestea, cooperarea între schemele municipale tradiționale de gestionare a deșeurilor și noile inițiative private nu este una optimă. Totuși, întreprinderile private au anumite beneficii de pe urma creării unui parteneriat public-privat în modernizarea managementului deșeurilor, în special în Chișinău.

Recomandarea 8.4:

Guvernul trebuie să asigure fonduri pentru implementarea Strategiei naționale de gestionare a deșeurilor 2013 și să investigheze implicarea sectorului privat, prin formarea de parteneriate public-privat în gestionarea deșeurilor.

Eliminarea deșeurilor în Republica Moldova are nevoie de o îmbunătățire urgentă. Problema principală este lipsa standardelor pentru operarea și monitorizarea spațiilor de eliminare. Aceasta duce la o supraveghere guvernamentală slabă a procesului de gestionare a deșeurilor. Instrumentul de bază pentru reglementarea exploatării spațiilor de eliminare a deșeurilor este eliberarea autorizațiilor în acest sens, dar acestea nu sunt utilizate în țară.

În plus, actuala descărcare temporară a deșeurilor municipale pe spațiile din apropierea Chișinăului pot duce la probleme grave de mediu. Prioritatea Managementului Deșeurilor în Republica Moldova, trebuie să fie găsirea unei soluții adecvate și acceptabile în ceea ce privește eliminarea permanentă în condiții de maximă siguranță a deșeurilor generate de orașul Chișinău.

Recomandarea 8.5:

Ministerul Mediului trebuie să introducă reglementări cu privire la operarea și monitorizarea spațiilor de eliminare a deșeurilor și să introducă proceduri de eliberare a autorizațiilor pentru operarea spațiilor de eliminare în baza acestor reglementări și cerințe EIA.

Capitolul 9: Biodiversitatea și ariile protejate

Începând cu anul 2007, cadrul legal pentru conservarea naturii a fost îmbunătățit. Proiectele internaționale inovatoare au sprijinit elaborarea reglementărilor, au permis evaluarea biodiversității și gestionarea conservării naturii, și a contribuit direct la managementul Ariilor protejate și reîmpădurire. Cu toate acestea, obiectivele ambițioase nu sunt pe deplin susținute de cadrul de reglementare, astfel, implementarea acestora întârzie. Lipsa resurselor și capacităților, împreună cu cooperarea intersectorială și instituțională slabă, joacă un rol important în acest sens.

Trei domenii principale de implementare a recomandărilor pot fi prezentate, toate de o importanță deosebită în cazul în care Republica Moldova intenționează să se asocieze cu standardele și cerințele Uniunii Europene: i) monitorizarea și cercetarea ca o îmbunătățire a bazelor de date; ii) optimizarea și raționalizarea managementului Ariilor protejate și consolidarea acțiunilor de conservare la suprafața solului; și iii) reformele instituționale pentru îmbunătățirea elaborării de politici pentru conservarea naturii.

În plus, planificarea și elaborarea conservării necesită actualizarea și verificarea datelor disponibile. Republica Moldova a fost în stare să ofere circa 40% din datele necesare pentru Studiul asupra Pădurilor Europene 2011. Așa cum noile inventare forestiere nu sunt încă implementate și actualizate la nivel național (numai rezervațiile științifice sunt acoperite), noi abordări, cum ar fi adaptarea ecosistemică sunt, prin urmare, incluse în managementul forestier. Un inventar solid trebuie să constituie baza pentru dezvoltarea forestieră a Republicii Moldova până la o etapă naturală.

Recomandarea 9.1:

Agenția "Moldsilva" trebuie să finalizeze fără întârziere actualizarea inventarului forestier național ce va constitui bază a oricăror decizii de management forestier.

Republica Moldova și-a stabilit obiective ambițioase și valoroase în materie de stabilire și de gestionare a Ariilor protejate; odată ce acestea vor fi implementate, conservarea naturii se va îmbunătăți semnificativ. Ambiția autorităților va duce la o creștere net real în dimensiune a Ariilor protejate pe teren, la atingerea integrității ecologice a conservării.

Cu toate acestea, este nevoie de construirea unui sistem solid și durabil din punct de vedere financiar, inclusiv personal calificat, precum și infrastructura suficientă pentru gestionarea necesară și serviciile vizitatorilor. În acest sens, este recomandată reformarea instituțională, inclusiv partajarea instituțională a resurselor și a reformelor bugetare între Ministerul Mediului și instituțiile paralele, precum și instituțiile subordonate, cum ar fi Agenția "Moldsilva".

Se recomandă instituirea autorității competente privind gestionarea Ariilor protejate fie în cadrul Departamentului de Resurse Naturale și Biodiversitate din Ministerul Mediului sau în cadrul Agenției "Moldsilva", pentru a reflecta în mod corespunzător zonele de importanță națională (parcuri naționale și rezervații de biosferă, rezervații - care nu există încă) în cadrul instituțional, dar, de asemenea, pentru a răspunde în mod adecvat la cerințele internaționale. Nu cele mai eficiente pentru conservarea in situ, AP existente (de exemplu, de stepă și a habitatelor din zonele umede), nefiind cele mai eficiente pentru conservarea in situ, încă așteaptă modernizarea pentru a atinge obiectivele de conservare.

Recomandarea 9.2:

Ministerul Mediului, în cooperare cu Agenția "Moldsilva", trebuie să accelereze pregătirea noii legi privind zonele protejate, în scopul de a:

- (a) *Armoniza categoriile naționale a ariilor protejate cu cele ale Uniunii Internaționale pentru Conservarea Naturii (IUCN);*

- (b) *Armoniza structura de management a ariilor protejate, în conformitate cu prioritățile naționale de conservare și standardele internaționale;*
- (c) *Prioritiza acțiunile în ceea ce privește extinderea rețelei de arii protejate.*

Având în vedere fragmentarea habitatelor și dezvoltarea agricolă intensivă a Republicii Moldova, extinderea spațială a eforturilor de conservare pe teren trebuie să se alinieze cu sistemele și procesele agricole în curs de desfășurare sau viitoare. Au fost propuse deja scheme agro-mediu pentru o lungă perioadă de timp, dar implementarea rămâne insuficientă. În ceea ce privește REN (Rețeaua Ecologică Națională), integrată spațial, precum și planificarea peisajului trebuie să devină instrumente de planificare de bază, oferind șansa pentru o cooperare intersectorială și stabilirea obiectivelor. Zonele umede, inclusiv pădurile riverane, oferă șanse bune și extrem de necesare pentru planurile de restaurare integrată și utilizare. Degradarea continuă a fâșiilor forestiere amplasate între terenurile agricole împiedică migrarea anumitor specii de animale.

Recomandarea 9.3:

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, în colaborare cu Ministerul Mediului, trebuie să introducă în practicile agricole conservarea speciilor și să dezvolte un program de restaurare a habitatului, care ar acoperi și refacerea fâșiilor forestiere.

Chiar dacă numeroase acțiuni de promovare a conservării biodiversității au fost inițiate de către instituții guvernamentale și non-guvernamentale, modificarea ecosistemului ca rezultat a schimbărilor climatice nu este încă bine reflectat. Corelarea abordării peisajelor cu protecția biodiversității, care reflectă diferite scenarii de schimbare a climei, precum și strategii de adaptare a politicilor naționale bazate pe ecosistem, este următorul pas pentru dezvoltarea politicilor naționale de mediu. Dezvoltarea de concepte de adaptare bazate pe ecosisteme, în special pentru zonele umede, oferă o abordare integrată și consolidată a serviciilor de ecosistem, cum ar fi retenția (reținerea) apei, purificarea și filtrarea, conservarea speciilor, care leagă coridoare migratoare fragmentate, precum și utilizarea durabilă a terenurilor. Omul și Conceptul de Biosferă conform Strategiei Sevilla asigură cadrul adecvat în acest sens, la fel ca și Convenția Peisajului de la Florența. Pentru o țară care utilizează intensiv agricultura, așa cum este Republica Moldova, integrarea valorilor ecosistemice în planificarea dezvoltării regionale vor reuși în realizarea îmbunătățirii conservării biodiversității.

Recomandarea 9.4:

Ministerul Mediului trebuie:

- (a) *Să includă adaptarea bazată pe ecosistem în proiectul de strategie națională de adaptare la schimbările climatice;*
- (b) *Să finalizeze pregătirea proiectului de lege cu privire la peisaje, bazat pe Convenția Europeană a Peisajului*

Capitolul 10: Agricultură și mediul înconjurător

Republica Moldova a adoptat documente strategice care au ca scop realizarea unei agriculturi durabile. Unele dintre ele au fost implementate cu succes, de aceea, acest efort trebuie continuat. Serviciile de extindere agricolă și activitățile de consolidare a capacităților, cum ar fi promovarea de tehnici agricole îmbunătățite și adaptarea la schimbările climatice, nu dispun de fonduri suficiente.

Recomandarea 10.1:

Guvernul trebuie să asigure:

- (a) *Implementarea efectivă a strategiilor și programelor care vizează realizarea unei agriculturi durabile, în special conservarea și reabilitarea solului, precum și controlul și reducerea poluanților agricoli în apele de suprafață și subterane;*
- (b) *Finanțarea și susținerea structurilor pentru servicii de extindere agricolă și consolidare a capacităților, inclusiv promovarea de tehnici agricole îmbunătățite și adaptarea la schimbările climatice.*

Până la adoptarea Codului Contravențiilor în 2008, Inspekția de Stat pentru Protecția Plantelor a activat în domeniul supravegherii și controlării aplicării legislației privind protecția plantelor. De atunci, nici o altă

organizație nu a fost autorizată cu aceste sarcini, drept rezultat, supravegherea și controlul asupra implementării legislației cu privire la protecția plantelor a fost întreruptă.

Recomandarea 10.2

Guvernul trebuie să se asigure că Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor se bucură de autoritate deplină în monitorizarea și aplicarea legislației privind protecția plantelor.

Republica Moldova a înregistrat progrese în elaborarea și adoptarea reglementărilor tehnice și documente normative privind protecția solului, de exemplu, Regulamentul privind consolidarea terenurilor agricole din 2008, și regulamentul privind modul de completare a Cărții istoriei câmpurilor. Cu toate acestea, nici un regulament nu a fost aplicat în practică. Unul dintre principalele motive este faptul că nici o organizație nu este împuternicită să implementeze și să asigure respectarea reglementărilor.

Recomandarea 10.3:

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare trebuie să asigure desemnarea unei instituții pentru implementarea și asigurarea respectării reglementărilor tehnice privind protecția solului.

Există o lipsă de date cu privire la situația OMG-urilor din Republica Moldova, inclusiv înregistrarea soiurilor de plante modificate genetic, care sunt permise pentru creștere în țară. Cu toate acestea, unele produse din soia produse în țară conțin componente de soia modificate genetic. În contextul creșterii exporturilor de produse agricole pe piața UE, consumatorii trebuie să se asigure că aceste produse contin sau nu OMG-uri.

Recomandarea 10.4:

Ministerul Mediului trebuie să elaboreze o lege privind organismele modificate genetic (OMG-uri), care va asigura:

- (a) Informarea cu privire la situația OMG-urilor și colectarea acestora în mod regulat pentru a fi utilizate în procesul de luare a deciziilor;*
- (b) Produsele agricole autohtone sunt testate pentru conținutul de OMG și consumatorii sunt pe deplin informați cu privire la aceste rezultate.*

Republica Moldova nu dispune de date la nivel național cu privire la practicile agricole ecologice, cum ar fi rotația culturilor. În ciuda unor studii care au fost efectuate, nu există dovezi clare că această practică agricolă este aplicată pe scară largă. Nii proprietari de terenuri agricole au tendința de a cultiva plante pe suprafețe abrupte și de a reduce rotația culturilor, contribuind astfel în mod indirect la eroziunea solului. Aplicarea insuficientă a practicii de rotație a culturilor a fost recunoscută ca una dintre principalele cauze ale degradării terenurilor agricole în Republica Moldova. În același timp, datele experimentale au aratat rolul ridicat al rotației culturilor în formarea randamentului și a reconfirmat influența diferitor rotații a culturilor și a fertilizării asupra eroziunii solului și a fertilității.

Recomandarea 10.5:

Guvernul trebuie să se asigure că datele privind practicile agricole ecologice sunt colectate și analizate de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și Biroul Național de Statistică.

IMPLEMENTAREA RECOMANDĂRILOR CELUI DE- AL DOILEA STUDIU DE PERFORMANȚĂ¹

Capitolul 1: Cadrul Legislativ și Instituțional

Recomandarea 1.1

Reieșind din Planul de Acțiuni UE – Moldova (2005), Guvernul trebuie să recunoască protecția mediului ca fiind o prioritate națională. În acest scop, el trebuie să consolideze capacitatea autorităților de mediu și a organelor subordonate lor, la nivel național, regional și local astfel încât acestea să-și poată îndeplini funcțiile și să facă față în mod adecvat priorităților politicii de mediu. Pentru a facilita procesul de aliniere la legislația UE de mediu, Guvernul trebuie să înființeze un departament juridic nou însărcinat cu armonizarea la UE.

Recomandarea a fost implementată. În cadrul Ministerului Mediului au fost create Direcția Managementul Apei, Secția Integrare Europeană și relații externe și Direcția Managementul Deșeurilor și Substanțelor Chimice. În plus, două agenții - Agenția "Apele Moldovei" și Serviciul Piscicol - au fost subordonate Ministerului.

Recomandarea 1.2

Guvernul trebuie să consolideze Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale astfel încât acesta să-și poată îndeplini funcții de bază cum ar fi implementarea prevederilor acordurilor internaționale în domeniul mediului sau colectarea, prelucrarea și diseminarea informației de mediu, inclusiv pregătirea raportului anual privind starea mediului și a altor rapoarte.

Recomandarea a fost implementată. Noi competențe ale Ministerului Mediului au fost stabilite în 2009 prin HG nr.847 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului, structura și numărul personalului. Personalul Ministerului a crescut de la 33 la 51 de angajați. Au fost desemnate puncte focale naționale pentru a coordona implementarea acordurilor multilaterale de mediu (AMM), și s-au creat șapte unități să desfășoare activități în cadrul acordurilor multilaterale selectate. Aceste organizații sunt autonome și nu sunt încorporate în structurile instituționale, chiar dacă unele dintre ele au fost create prin ordinul ministrului.

Recomandarea 1.3

Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale trebuie să folosească abordări noi în elaborarea legislației de mediu, inclusiv apropierea de elementele și principiile de bază ale legislației din cadru UE, și să găsească posibilități de a crea punți între legile ecologice care tratează separat fiecare compartiment al mediului. Ministerul trebuie să se preocupe de elaborarea unor ghiduri, materiale explicative, coduri de bune practici și alte materiale informative asupra unor metode de lucru potrivite.

Recomandarea a fost implementată. Guvernul continuă să acorde prioritate reformelor în vederea alinierii la standardele și valorile UE, de exemplu, noua strategie de mediu propusă pentru 2013-2022, precum și proiectele de legi cu privire la protecția mediului, evaluarea impactului asupra mediului și deșeurilor urmează directivele UE relevante.

Vezi recomandarea 2.1.

Recomandarea 1.4

Guvernul trebuie să asigure buna funcționare a Consiliului Național pentru Dezvoltare Durabilă și Reducerea Sărăciei, prin includerea Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale ca membru al acestui Consiliu, în scopul îmbunătățirii integrării aspectelor de mediu în alte politici sectoriale, cu preponderență în agricultură, energetică, industrie, dezvoltarea regională și transport.

¹ The second review of the Republic of Moldova was carried out in 2005. During the third review, progress in the implementation of the recommendations in the second review was assessed by the EPR Team based on information provided by the country.

Recomandarea nu a fost implementată. În pofida faptului că Consiliul Național de Dezvoltare Durabilă și Reducere a Sărăciei a funcționat oficial până în 2008, activitatea acestuia nu a reușit să aibă un impact semnificativ asupra programelor de dezvoltare și monitorizarea implementării în mod corespunzător a strategiilor în țară. Din cauza crizei politice extinse, Consiliul și-a sistat activitatea în anul 2009.

În timp ce mai multe strategii de dezvoltare la nivel național și sectorial au fost elaborate, principiile dezvoltării durabile au fost reflectate în acesteadoar parțial, într-o manieră integrată și coerentă.

Capitolul 2: Mecanisme de asigurare a respectării legislației

Recomandarea 2.1:

- *Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale, în termen scurt, trebuie:*
 - *Să elaboreze legislația și actele normative necesare implementării unui sistem de autorizații integrate pentru întreprinderile care au un impact considerabil asupra mediului, urmând abordarea folosită în Directiva IPPC a UE;*
 - *Să asigure includerea cerinței de autocontrol al întreprinderilor în condițiile autorizației de mediu;*
 - *Să instituie o procedură simplificată de autorizare pentru instalațiile industriale cu impact de mediu mai mic.*

Implementarea acestei recomandări este în plină desfășurare. O nouă lege privind protecția mediului a fost elaborată în baza principiilor Directivei UE 2010/75/CE (Directiva privind emisiile industriale). Cu toate acestea, legea încă nu a fost adoptată. Cerințele de auto-monitorizare nu sunt încă incluse în autorizațiile de mediu.

Recomandarea 2.2:

- *Pe baza progresului obținut în ceea ce privește respectarea criteriilor minime pentru inspecțiile de mediu ale UE, Inspectoratul Ecologic de Stat trebuie:*
 - *Să-și perfecționeze managementul în sfera operațională și cea a resurselor umane, inclusiv instruirea personalului, precum și capacitățile sale tehnice;*
 - *Să-și raționalizeze instrumentele folosite pentru asigurarea respectării legislației. O primă etapă ar consta în identificarea grupurilor de întreprinderi supuse reglementării și a impactului lor asupra condițiilor mediului ambiant. În continuare, trebuie stabilite prioritățile de control reieșind din cele mai problematice zone geografice și întreprinderile cele mai poluante. În final, vor fi selectate instrumentele de constrângere și promovare care vor garanta cele mai bune rezultate, în sensul respectării legislației în vigoare;*
 - *Să-și perfecționeze setul existent de indicatori, care în prezent nu reușește să măsoare nici ameliorarea stării ecologice (de exemplu, volumul de reducere a poluării) nici rezultatele activității de control (de pildă, cota întreprinderilor care respectă cerințele și promptitudinea măsurilor luate de întreprinderi), astfel ca eficacitatea aplicării legislației să poată fi evaluată mai exact.*

Recomandarea a fost implementată parțial. În perioada 2007-2010, au fost organizate 57 de cursuri de instruire, la care au participat 493 de inspectori de mediu. Laboratorul analitic al Inspectoratului Ecologic de Stat a fost consolidat atât din punct de vedere tehnic cât și metodologic. A fost stabilit un sistem de acreditare a laboratoarelor de analiză. Inspectoratele regionale pot achiziționa 4 laboratoare mobile, în caz de urgență. Industriile au fost clasificate în funcție de impactul acestora asupra calității aerului (Ordinul Ministrului Nr 110 din 2010). Cu toate acestea, partea recomandării cu privire la evaluarea eficacității implementării prin îmbunătățirea indicatorilor, care permit măsurarea îmbunătățirii mediului și a rezultatelor implementării, nu a fost pusă în aplicare.

Recomandarea 2.3:

Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale trebuie să perfecționeze folosirea celor trei instrumente de evaluare ecologică existente (EES, EIM și EEO) prin stabilirea unei legături mai strânse între acestea și Directiva EIM a UE, precum și alte mecanisme de asigurare a respectării legislației, și prin sporirea implicării publicului în deciziile de evaluare ecologică.

Termenul de "evaluare strategică a impactului asupra mediului" (ESM), nu există încă în legislația națională. Cu toate acestea, Legea cu privire la expertiza ecologică și evaluarea impactului asupra mediului (modificată ultima dată în 2011) impune evaluarea impactului de mediu a programelor, planurilor, schemelor, strategiilor și

conceptelor, fiind o practica internațională comună a ESM. Legea nu include dispoziții privind procedurile de luare a deciziilor referitor la planurile sau programele care necesită ESM.

Recomandarea 2.4:

- *Guvernul trebuie să propună legislativului schimbări importante în aplicarea sancțiunilor împotriva contraveniențelor în domeniul mediului prin:*
- *Permiterea aplicării unor amenzi pe cale administrativă;*
- *Ridicarea nivelului amenzilor și indexarea lor conform ratei inflației;*
- *Introducerea responsabilității personale a managerilor pentru încălcările legislației de mediu;*
- *Introducerea evaluării prejudiciului de mediu în baza costurilor reale ale acțiunilor de remediere.*

Recomandarea privind creșterea nivelului amenzilor administrative a fost implementată. Nivelul amenzilor se ridică periodic și în același timp, legislația relevantă este revizuită. Valoarea totală a amenzilor aplicate a crescut de 14 de ori în timpul perioadei 2005-2012. Introducerea evaluării daunelor aduse mediului bazată pe remediere reale, trebuie încă implementată.

Capitolul 3: INFORMAREA, PARTICIPAREA PUBLICULUI ȘI EDUCAȚIA ECOLOGICĂ

Recomandarea 3.1:

Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale împreună cu Ministerul Sănătății și Protecției Sociale și în cooperare cu Serviciul de Standardizare și Metrologie, trebuie să revizuiască lista parametrilor monitorizați și standardele de calitate a mediului, în special:

- (a) să limiteze considerabil numărul parametrilor monitorizați, cei rămași fiind aduși în corespundere cu standardele și liniile directoare internaționale;*
- (b) să introducă adăugător parametri de monitorizare și standarde prevăzute de acordurile multilaterale din domeniul mediului și directivele de mediu ale UE și să stabilească grafice pentru introducerea treptată a acelor parametri și standarde care nu vor putea fi introduse imediat;*
- (c) să se concentreze asupra unui set de parametri și standarde de bază atunci când va fi luată în discuție modernizarea stațiilor, echipamentului și dispozitivelor de monitorizare și a laboratoarelor analitice, având în vedere și recalificarea personalului.*

Recomandarea a fost implementată parțial. Există un progres în respectarea standardelor internaționale și, în special, ale UE. Aceasta se referă în special la standardele de calitate a apei, domeniu în care Legea Apelor nr. 272 din 2011 și regulamentul de aplicare, ajută la alinierea cerințelor de monitorizare și parametrilor corespunzători la legislația UE. Mai puține progrese s-au înregistrat în domeniul protecției aerului, dar proiectele internaționale implementate în ultimii ani, s-au axat pe revizuirea standardelor actuale de calitate a aerului.

Numărul de parametri monitorizați a fost redus și, treptat, au fost introduși noi parametri în conformitate cu cerințele UE și cele internaționale. Unele instituții au primit echipamente moderne pentru monitorizare și analiză pentru a se asigura că parametrii adiționali pot fi monitorizați și raportați. Această situație este neuniformă în întregul spectru instituțional de mediu, unele instituții se confruntă în continuare cu provocări mari în realizarea activităților de monitorizare și raportare. Drept urmare, calitatea informațiilor este una dubioasă.

Recomandarea 3.2:

Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale, în cooperare cu Ministerul Sănătății și Protecției Sociale, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Biroul Național de Statistică, Agenția pentru Silvicultură "Moldsilva", Concernul Republican de Gospodărire a Apelor "Apele Moldovei", Agenția pentru Geologie "AGeoM" și alte instituții implicate, trebuie să facă o evaluare a realizărilor și eșecurilor în implementarea Regulamentului sistemului de monitoring ecologic integrat, aprobat în 1998. Pe baza acestei evaluări trebuie să fie elaborat un proiect de hotărâre a Guvernului în vederea instituirii unei structuri de coordonare interministerială în domeniul monitorizării și informării de mediu. Propunerea trebuie să prevadă, între altele:

- a) un rol de conducere pentru Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale în cadrul acestei structuri plus o susținere funcțională din partea unui centru de monitoring care urmează a fi creat de către Minister în baza unităților sale existente de observație și informare și a unor resurse adăugătoare, în măsura în care va fi necesar;*
- b) pregătirea de către această structură - luând în considerare prevederile privind monitorizarea și informarea de mediu din diversele strategii și programe naționale și din acordurile internaționale - a unui set de acțiuni practice*

consecvente, cu termene stabilite, orientate spre extinderea rețelelor de observație și majorarea numărului de parametri măsurați; perfecționarea activității de colectare a datelor și a schimbului de date; armonizarea modului de raportare cu cerințele internaționale; și facilitarea accesului public la informația de mediu.

Recomandarea nu a fost implementată. Republica Moldova nu dispune de un sistem de monitorizare integrat. Proiectul de lege cu privire la protecția mediului prevede crearea unui astfel de sistem în paralel cu dezvoltarea unui sistem de informare integrat în domeniul protecției mediului. Proiectul de lege propune înființarea unei Agenții de Protecție a Mediului (APM), care să funcționeze în cadrul Ministerului Mediului. Acest proiect de lege urmează să fie adoptat în 2013.

În prezent, majoritatea instituțiilor de mediu au propria lor bază de date cu informații de mediu și nu există mecanisme care ar reglementa de schimbul de date între ele. Doar datele agregate sunt furnizate Ministerului Mediului, la cerere sau în intervale egale de timp, în dependență de obligațiile de raportare. O strategie (SEIS) la nivel de țară nu există. Ministerul Mediului nu are o imagine de ansamblu a tuturor datelor de mediu disponibile în țară, amplasarea lor și/sau calitatea lor. Proiectul de lege cu privire la protecția mediului înconjurător conține prevederi pentru crearea unui sistem informațional integrat de mediu la nivel de țară coordonat de către APE, care, de asemenea, urmează să fie stabilit (vezi Recomandarea 2).

Recomandarea 3.3:

Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale, în cooperare cu Biroul Național de Statistică, Agenția pentru Silvicultură "Moldsilva", Concernul Republican de Gospodărire a Apelor "Apele Moldovei", Agenția pentru Geologie "AGeoM", trebuie să reevalueze eficacitatea politicilor lor de raportare, pentru a asigura publicarea și plasarea pe Internet a informației de mediu colectate de aceste instituții. Informația trebuie să fie accesibilă publicului larg pe Internet, în mod gratuit, sistematic și într-o formă comodă pentru utilizator.

Implimentarea acestei recomandări este în plină desfășurare. Accesul la informațiile de mediu a crescut considerabil în ultimii ani. Cele mai multe dintre instituțiile de mediu au site-uri cuprinzătoare și le actualizează în mod regulat. Rapoarte relevante și alte publicații, legislație și informații cu privire la proiecte sunt accesibile publicului larg în limba de stat, în mod gratuit.

O hotărâre guvernamentală din 2010 cu privire la e-guvernarea a amplificat considerabil utilizarea tehnologiei moderne în facilitarea accesului publicului la informațiile de mediu, ceea ce a dus la crearea în 2011 a Portalului Guvernamental Unic de Date Deschise a Republicii Moldova. De atunci, portalul a crescut continuu și seturi noi de date sunt adăugate în mod regulat.

Recomandarea 3.4:

Pentru a îmbunătăți participarea publicului în procesul de luare a deciziilor în domeniul mediului, Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale trebuie să inițieze:

- *Aplicarea strictă a Regulamentului privind antrenarea publicului în elaborarea și adoptarea deciziilor de mediu, adoptat prin Hotărâre de Guvern în 2000;*
- *Modificarea Legii privind protecția mediului înconjurător prin includerea unor prevederi detaliate privind participarea publicului în eliberarea autorizațiilor de mediu, stabilirea standardelor de calitate a mediului și elaborarea legilor, regulamentelor, strategiilor, planurilor și programelor care afectează mediul ambiant, luând în considerare prevederile acordurilor multilaterale de mediu aplicabile;*
- *Includerea reprezentanților societății civile în comisiile naționale pentru politica ecologică și dezvoltarea durabilă.*

Implimentarea acestei recomandări este în curs de desfășurare. Mediul juridic pentru organizațiile societății civile (OSC) din țară s-a îmbunătățit considerabil în ultimii ani. Cadrul legal actual oferă organizațiilor societății civile libera constituire și funcționare, precum și conlucrarea cu Guvernul și alte părți interesate întru atingerea scopurilor lor. Legea cu privire la transparența în procesul decizional nr. 239 din 2008 determină cerințele de asigurare a transparenței în procesul de luare a deciziilor de către administrația centrală și autoritățile locale, precum și alte autorități publice, și reglementează relațiile dintre autoritățile publice și părțile interesate cu scopul de a asigura participarea la luarea deciziilor. În decembrie 2008, Parlamentul a adoptat Strategia de Dezvoltare a Societății Civile pentru anii 2008-2011. Printre inițiativele recente, trebuie să fie menționată înființarea Consiliului Național de Participare. Consiliul a fost înființat în februarie 2010, ca un organ consultativ și de legătură între guvern, societatea civilă și sectorul privat.

Recomandarea 3.5

Ministerul Educației, Tineretului și Sportului, în cooperare cu Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale și alte părți interesate, inclusiv ONG-urile și mass media, trebuie să examineze posibilitatea creării unui consiliu de instruire pentru o dezvoltare durabilă. Acest organism trebuie să ajute la promovarea și facilitarea implementării la nivel național a Strategiei UNECE de instruire pentru o dezvoltare durabilă, atrăgând o deosebită atenție diferitor forme de instruire a adulților (inclusiv instruirii în sfera drepturilor cetățenilor), precum și perfecționării factorilor de decizie și a judecătorilor.

Recomandarea nu a fost implementată. În Republica Moldova nu există un Consiliu de Instruire pentru o Dezvoltare Durabilă. Un grup de lucru a fost înființat în 2006 pentru a lua în considerare această recomandare și, după un an de discuții activitatea grupului a fost întreruptă. În prezent, nu există nici un indiciu cu privire la redeschiderea discuțiilor între Ministerul Mediului și Ministerului Educației pentru elaborarea unei strategii naționale de dezvoltare durabilă.

Capitulul 4: ACORDURI ȘI ANGAJAMENTE INTERNAȚIONALE

Recomandarea 4.1:

Pentru a îmbunătăți implementarea acordurilor internaționale ratificate, Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale trebuie:

- *Să stabilească împuterniciri exacte pentru grupurile de lucru create în vederea implementării acordurilor, să coordoneze activitatea lor și să raporteze Guvernului despre rezultatele obținute;*
- *Să consolideze sinergia dintre grupurile de lucru și să evite dublarea activităților planificate în cadrul realizării acordurilor;*
- *Să caute, prin toate mijloacele, resursele necesare îndeplinirii obligațiilor în cadrul acestor acorduri, inclusiv prin organizarea unor conferințe ale donatorilor.*

Recomandarea a fost implementată. Fostul Minister al Ecologiei și Resurselor Naturale a emis un ordin pentru a stabili grupuri de lucru pentru fiecare dintre acordurile de mediu multilaterale (AMM), la care Republica Moldova este parte. Componenta grupurilor de lucru trebuie să fie interministerială și să reflecte domeniile de activitate ale unui anumit acord. De fapt, acesta este cazul pentru doar o parte din acorduri. Membrii grupului de lucru sunt reprezentanți ai Ministerului. Ordinul de instituire a grupurilor de lucru este un document al Ministerului și nu este obligatoriu pentru alte autorități, precum și disponibilitatea reprezentanților altor autorități de a participa în cadrul acestor grupuri de lucru de depinde de cele mai mult ori de circumstanțele personale. Ordinul nu reglementează când și cât de des grupurile de lucru ar trebui să se întâlnească. Acest lucru este decis ad-hoc și variază în practică, de la un acord la altul. Unele grupuri de lucru se întâlnesc regulat pentru a discuta și coordona activitățile, în timp ce altele să întâlnească doar atunci când trebuie elaborat textul noii legislații, dar și în aceste cazuri, nu toți membrii se prezintă la întruniri.

Atunci când persoana de contact a unui anumit acord de colaborare nu este un reprezentant al Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale (ci, mai degrabă, una dintre instituțiile subordonate), se întâmplă adesea ca membrii grupului de lucru care reprezintă Ministerul să nu ia parte la întruniri. Astfel, rolul Ministerului de a coordona acțiunile grupului de lucru cu politicile naționale este diminuat. Neparticiparea reprezentantului Ministerului este de multe ori din cauza lipsei de capacitate în cadrul Ministerului, decât din cauza indisponibilității de a participa.

Cooperarea și coordonarea între diferite grupuri de lucru este lăsată la inițiativa personală, deoarece nu există nici un cadru în care să facă schimb de experiență și informații.

Recomandarea 4.2.

Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale trebuie să evalueze rezultatele implementării acordurilor bilaterale și multilaterale de mediu și a altor forme de cooperare bilaterală și multilaterală. În baza acestei analize, Ministerul trebuie să identifice prioritățile în domeniul cooperării și să-și concentreze resursele asupra lor. Această evaluare trebuie să fie integrată în raportul său anual privind cooperarea cu organizațiile internaționale, prezentat Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene.

Recomandarea este în plină desfășurare. O Hotărâre de Guvern din 2010 a instituit un mecanism de coordonare sprijinului provenit din cooperarea internațională. Cancelaria de Stat este responsabilă de coordonarea

activităților cu comunitatea internațională. Cu toate acestea, conform deciziei, mai multe aspecte și proiecte de cooperare internațională nu cad sub incidența acestui regim și, prin urmare, vor fi lăsate în afara mecanismelor de coordonare.

La începutul anului 2013, noua structură din cadrul Cancelariei de Stat, care vizează corelarea dintre priorităților naționale și cooperarea internațională, a devenit operațională. Dar, încă nu este posibilă evaluarea eficienței noii structuri.

Capitolul 5: INSTRUMENTE ECONOMICE ȘI FONDURILE ECOLOGICE

Recomandarea 5.1:

Ministerul Finanțelor, în cooperare cu Ministerul Economiei și Comerțului și Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale vor asigura realizarea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului pentru Republica Moldova în domeniul dezvoltării durabile. Protecția mediului trebuie să devină un domeniu prioritar atât în cadrul de cheltuieli pe termen mediu al Guvernului cât și în bugetele anuale derivate, ceea ce va asigura finanțarea acțiunilor cheie în domeniul mediului specificate în Strategia Națională de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei.

Implementarea recomandării este în plină desfășurare. Progresele înregistrate în realizarea ODM 7 au fost neuniforme, reflectând, în special, lipsa de resurse financiare. Progresul în ceea ce privește obiectivul de creștere a suprafețelor împădurite a fost unul lent, iar tinta probabil va fi rată. Tinta de creștere a ponderii ariilor protejate a fost atinsă deja în 2007. Progresul în ceea ce privește obiectivul de îmbunătățire a accesului la apă și infrastructura de canalizare a fost lent, datorită accesului limitat al zonelor rurale la serviciile de salubritate. Această ultimă țintă probabil nu va fi atinsă. Un alt domeniu important care trezește îngrijorare este de gestionarea deșeurilor.

Recomandarea 5.2:

Ministerul Finanțelor și Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale trebuie să mărească ratele accizei la benzină și motorină concomitent diferențindu-le în funcție de caracteristicile de mediu ale carburanților, cu scopul de a spori prețul motorinei în raport cu benzina pentru a reflecta impactul său mai pronunțat asupra mediului înconjurător. Concomitent, va fi eliminată treptat taxa pe valoarea combustibilului importat.

Implementarea recomandării este în plină desfășurare. S-au înregistrat creșteri considerabile (ad quantum) a ratelor de acciz, care au contribuit la tendința ascendentă a prețurilor la carburanți. Acciza la carburanți importati (o taxă de poluare) încă mai există, dar cota de impozitare nu a fost schimbată.

Recomandarea 5.3:

Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale va raționaliza sistemul de plăți pentru poluare, prin introducerea plății pentru un număr mic (sub zece) de poluanți prioritari ușor măsurabili și prin excluderea oricăror alte plăți. Normativele plăților introduse trebuie stabilite la un nivel capabil să influențeze semnificativ comportamentul „poluatorilor”.

Această recomandare nu a fost implementată. Nu au fost efectuate modificări semnificative în cadrul sistemului taxelor de poluare.

Capitolul 6: FINANȚAREA PROTECȚIEI MEDIULUI

Recomandarea 6.1

Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale (MERN) trebuie să identifice domeniile prioritare de protecție mediului, dintre cele stipulate în strategiile, programele și planurile de acțiuni naționale deja aprobate. Domeniile trebuie să fie compatibile cu prioritățile respective stabilite în Strategia de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei, Strategia Parteneriatului pentru Mediu al EECAC și Planul de Acțiuni UE – Moldova. Ministerul trebuie să formuleze obiective clare și măsurabile, susținute de acțiuni pentru atingerea lor, și să justifice finanțarea necesară pentru implementare. MERN, în cooperare cu alte ministere și instituții guvernamentale, trebuie să identifice sursele de finanțare care ar putea include bugetul de stat, Fondul Ecologic Național sau surse externe.

Această recomandare a fost implementată. Principala sursă de finanțare internă în domeniul protecției mediului este Fondul Ecologic Național (FEN). Resursele disponibile au crescut semnificativ din 2008 (ca urmare a stabilirii unei noi taxe pe produs), dar dimensiunea totală a resurselor este încă relativ mică față de problemele

de mediu din țară. Fondul Național pentru Dezvoltare Regională nou creat, sprijină proiecte legate de mediu. Utilizarea asistenței financiare externe rămâne considerabilă.

Recomandarea 6.2:

Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale trebuie să restructureze managementul Fondului Ecologic Național și al fondurilor ecologice locale în conformitate cu recomandările Studiului de performanțe al fondurilor, în special:

- *Capacitatea secretariatelor fondurilor trebuie consolidată pentru a asigura evaluarea adecvată a propunerilor de proiect și a rezultatelor proiectelor implementate. Secretariatele lărgite trebuie să fie finanțate din veniturile fondurilor.*
- *Consiliile de administrație ale fondurilor ecologice trebuie să stabilească criteriile pentru aprecierea proiectelor și aranjarea lor în ordinea priorităților și a beneficiilor de mediu scontate. Consiliile de administrație trebuie să asigure folosirea maximă a resurselor financiare disponibile astfel încât cheltuielile anuale ale fondurilor să fie egale cu, sau aproape de, veniturile anuale;*
- *Ministerul trebuie să ia în considerare posibilitatea introducerii celor mai bune practici de operare ale Fondului de Investiții Sociale din Moldova în gestionarea FEN și FEL și, în particular, în procedurile de selectare a proiectelor pentru finanțare;*
- *Consiliul de administrație trebuie să consolideze capacitatea Fondului Ecologic Național de a elabora propuneri pentru finanțare externă, de a coordona activitățile de mobilizare/colectare a fondurilor necesare, și de a monitoriza implementarea proiectelor.*

Această recomandare a fost pusă în aplicare. Resursele umane ale Fondului Ecologic Național (FEN) au fost consolidate (cinci persoane), dar există încă preocupări cu privire la performanța FEN în ceea ce privește problemele legate de proceduri și capacități manageriale, managementul ciclului de proiect, responsabilitate și managementul resurselor.

Deși totalitatea cheltuielilor asigurate din fondurile locale de mediu sunt mult mai limitate decât cele ale FEN (în medie, fiecare dintre cele 36 fonduri locale a cheltuit în jur de 111.000 lei (€ 7,325) pe an în perioada 2010-2012), cu toate acestea, acestea nu au capacitatea de a asigura o apreciere corectă a propunerilor de proiecte și evaluare a calității proiectelor implementate.

Recomandarea 6.3:

Biroul Național de Statistică, în colaborare cu Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale și alte instituții guvernamentale relevante, trebuie să revadă sistemul și metodologia actuală de definire și evidență a cheltuielilor relevante protecției mediului, în contextul celor mai bune practici internaționale. Contabilizarea mai bună a cheltuielilor de mediu ar putea servi drept bază pentru formularea cererii din partea MERN către Guvern de a spori finanțarea protecției mediului din partea statului.

Această recomandare nu a fost implementată.

Capitolul 7: MANAGEMENTUL ÎN AGRICULTURĂ ȘI GOSPODĂRIA SILVICĂ

Recomandarea 7.1:

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, în cooperare cu Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale, urmează să elaboreze, în regim prioritar, programul de implementare a Ghidului privind bunele practici agricole care trebuie folosit ca un instrument cheie în elaborarea politicii și serviciilor de consultanță în sectorul agricol. Unul din componentele de bază ale acestui program trebuie să fie consultarea fermierilor asupra metodelor eficiente de contracarare a eroziunii.

Această recomandare nu a fost implementată. Un program pentru implementarea Ghidului Bunelor Practici Agricole nu a fost elaborat. Cu toate acestea, Programul de conservare și sporire a fertilității solului pentru perioada 2011-2020 conține măsuri de prevenire a degradării solului a circa 877000 ha de terenuri arabile până în 2020 și prevede instruirea fermierilor cu privire la metodele de contracarare a eroziunii și de sporire a fertilității solului.

În cadrul proiectului GEF de Control al Poluării în Agricultură, 30 de formatori au fost instruiți cu privire la modul de informare a fermierilor privind punerea în aplicare a tehnologiilor ecologice și măsuri eficiente și eficace de contracarare a eroziunii. Formatorii au desfășurat o serie de seminare la nivel local, la care au participat circa 1.500 de fermieri.

Recomandarea 7.2:

Guvernul trebuie să-i delege Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale rolul principal în elaborarea tuturor programelor de gestionare a terenurilor și împădurire, în derulare sau planificate, în coordonare cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Agenția pentru Silvicultură "Moldsilva", Concernul Republican de Gospodărire a Apelor „Apele Moldovei” și Agenția pentru Relații Funciare și Cadastru, cu implicarea activă a fermierilor și autorităților locale și raionale. Aceste eforturi trebuie concentrate în particular asupra atingerii următoarelor obiective importante:

- Îmbunătățirea gestionării și protecției pășunilor;
- Stabilirea zonelor de protecție a apelor, în conformitate cu legile și regulamentele existente;
- Crearea rețelei ecologice naționale a Moldovei.

Această recomandare nu a fost pe deplin implementată. În anul 2010, în scopul de a îmbunătăți gestionarea și protecția pășunilor, Guvernul a adoptat Regulamentul cu privire la pășune și cosit.

Apelor nr. 272 din 2011 prevede stabilirea și gestionarea zonelor de protecție a apelor. Legea cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă nr.440-XIII din 1995 a fost modificată în 2012.

Legea cu privire la Rețeaua ecologică din 2007, prevede o bază bună pentru stabilirea și dezvoltarea unei rețele naționale ecologice ca o parte intrinsecă a Rețelei Ecologice Pan-Europene (Rețeaua Emerald). Această lege a fost ulterior susținută de HG din 2011 privind aprobarea Programului Național privind constituirea Rețelei Ecologice Naționale pentru anii 2011-2018. Doar progrese minore au fost făcute în crearea rețelei din punct de vedere practic. Din punct de vedere practic, progrese minore au fost înregistrate la crearea acestei rețele.

Recomandarea 7.3:

Agenția pentru Relații Funciare și Cadastru și Agenția pentru Silvicultură "Moldsilva", vor elabora un Sistem Informațional Geografic național, capabil să asigure prezentarea uniformă a informației topografice și cadastrale, care ar facilita activitățile de planificare a teritoriului și deciziile în acest domeniu.

Această recomandare nu a fost implementată. Nu a fost elaborat un SIG național cu informații topografice și informații cu privire la proprietățile imobiliare (cadastru). Hărțile GIS și datele de cadastru sunt disponibile doar pentru zonele protejate.

Recomandarea 7.4:

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare trebuie să asigure un program de finanțare pe termen lung a institutelor de cercetare subordonate, având în vedere utilizarea rezultatelor cercetărilor aplicative și introducerea tehnologiilor și practicilor prietenoase mediului, în agricultură.

Această recomandare nu a fost implementată pe deplin. Un număr de instituții științifice din subordinea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare funcționează în Republica Moldova, cum ar fi Institutul de Pedologie și Agrochimie, Centrul Republican de Pedologie Aplicată, și Institutul de Horticultură și Tehnologii Alimentare. Deși acestea au rezultate de bună calitate, în urma cercetărilor aplicative, aceste rezultate nu sunt aplicate în practică pe scară largă.

Recomandarea 7.5:

Guvernul trebuie să propună introducerea modificărilor în Codul silvic în sensul ca Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale să i se atribuie dreptul de a aproba planurile de gospodărire silvică, transferându-i-se și structura responsabilă de elaborarea lor. MERN trebuie să îmbunătățească supravegherea exploatarea pădurilor și trebuie să fie autorizat să impună amenzi mari. Consolidarea capacităților sale și personalul disponibil trebuie să fie ajustate la sarcinile pe care le are (vezi Recomandarea 1.1).

Această recomandare nu a fost implementată pe deplin. Agenția "Moldsilva" și Inspectoratul Ecologic de Stat a elaborat în consecință, o propunere de modificare a Codului Silvic, care urmează să fie adoptată de către Parlament în 2014.

Capitolul 8: MANAGEMENTUL DE MEDIU ÎN SECTORUL INDUSTRIAL

Recomandarea 8.1:

Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale, în colaborare cu Ministerul Industriei și Infrastructurii și alte părți implicate, urmează să elaboreze un sistem integrat de indicatori pentru monitorizarea impactului sectorului industrial asupra mediului. Acest sistem va permite stabilirea unor obiective măsurabile care vor putea fi utilizate pentru definirea priorităților în combaterea impactului asupra mediului, în strategiile de dezvoltare industrială.

Această recomandare nu a fost implementată pe deplin. Au fost elaborați indicatori pentru monitorizarea impactului industriei asupra mediului pe baza indicatorilor recomandați de Grupul de lucru CEE-ONU privind Monitorizarea și Evaluarea. Implementarea se desfășoară fără probleme.

Recomandarea 8.2:

Ministerul Economiei și Comerțului urmează să coordoneze mai eficient activitatea instituțiilor relevante, să monitorizeze implementarea programelor sectoriale, și să asigure integrarea reală a problemelor de mediu în aceste programe.

Această recomandare nu a fost pusă în aplicare pe deplin. În 2010, programul de e-guvernare a fost lansat pentru a monitoriza punerea în aplicare a programelor sectoriale. Preocupările legate de mediu sunt integrate în cursul procedurilor interministeriale înainte de adoptarea de strategii sectoriale, programe și planuri de acțiune.

Recomandarea 8.3:

Ministerul Industriei și Infrastructurii trebuie să restructureze Agenția Națională de Conservare a Energiei și Fondul Național pentru Conservarea Energiei, pe baza experienței altor țări în domeniul conservării energiei și îmbunătățirii eficienței energetice.

Această recomandare nu a fost pe deplin implementată. 2010 Legea cu privire la eficiența energetică nr. 142 din 2010 a fost adoptată pentru a sprijini dezvoltarea sectorului energetic și a eficienței energetice. În scopul de a asigura o creștere a eficienței energetice și de combustibil, și utilizarea celor mai eficiente tehnologii energetice și de producție care reduc intensitatea energetică și previn impactului asupra mediului, Programul național de eficiență energetică pentru perioada 2011-2020 a fost adoptat în anul 2011 (HG . 833).HG nr. 401 din 2012 a aprobat Regulamentul privind organizarea și funcționarea Fondului pentru eficiență energetică. Până în prezent, nu există nici un raport privind punerea în aplicare a acestui program.

Ministerul Economiei și Comerțului, în colaborare cu Ministerul Finanțelor și Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale, urmează să îmbunătățească sistemul stimulentei economice (de exemplu, reducerea taxei pe profit și a altor taxe pentru activitățile legate de reciclarea deșeurilor; reducerea cuantumului plăților pentru întreprinderile care reduc volumul de deșeuri formate, etc.); să elaboreze măsuri pentru promovarea eliminării și reciclării deșeurilor; să stimuleze îmbunătățirea eficienței energetice și a metodelor de producere mai pură, pe baza prevederilor programelor naționale în cauză.

Această recomandare nu a fost implementată pe deplin. Proiectul de act al deșeurilor și Strategia națională de gestionare a deșeurilor au fost elaborate în conformitate cu prioritățile UE. Cu toate acestea, adoptarea proiectului de act deșeurilor este tergiversată. Legislația actuală a deșeurilor datează înainte de 2005.